

A1

DB 312

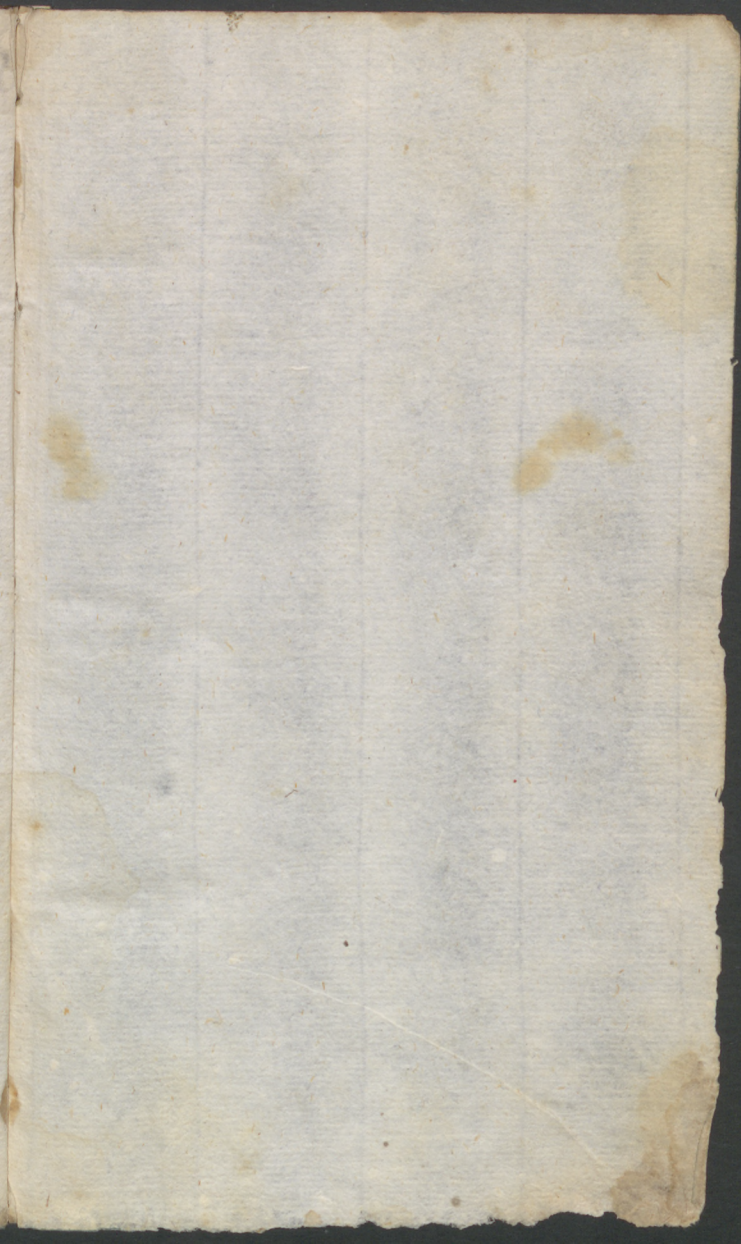
Bibliothek
des
Bischöflich-Ermländischen
Priesterseminars
zu
Braunsberg

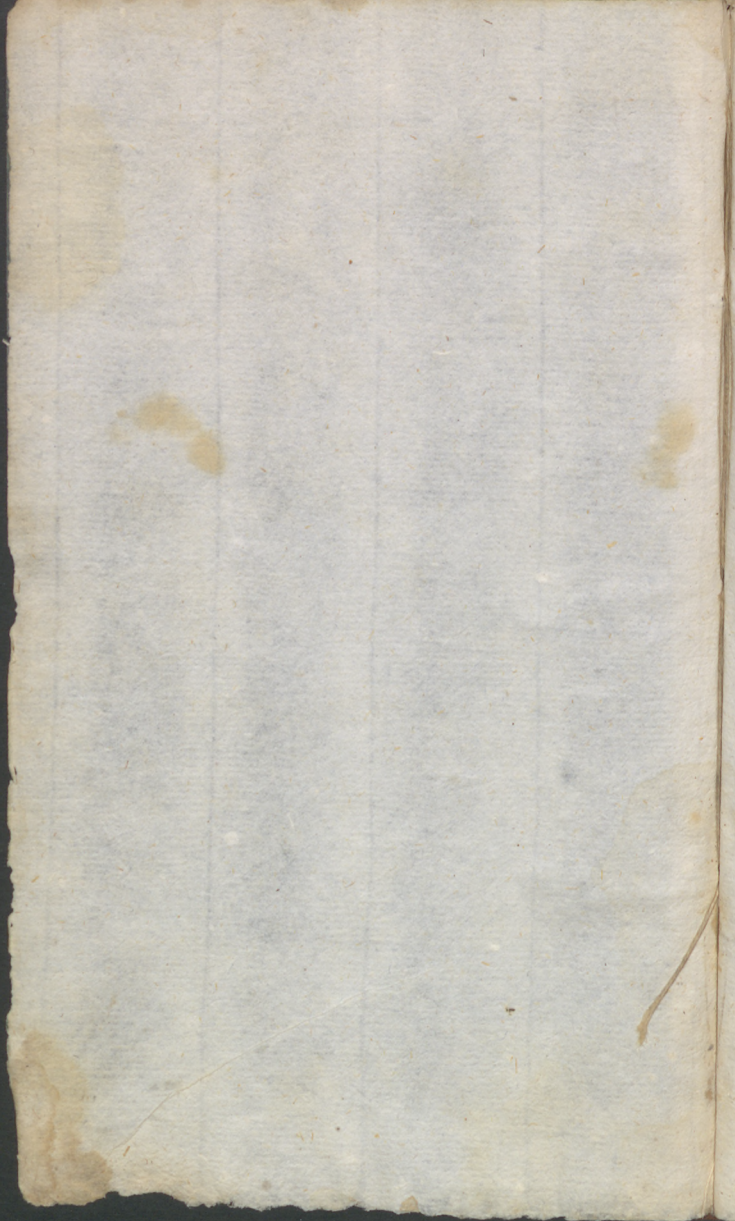
Stand-Nr. 13234.....

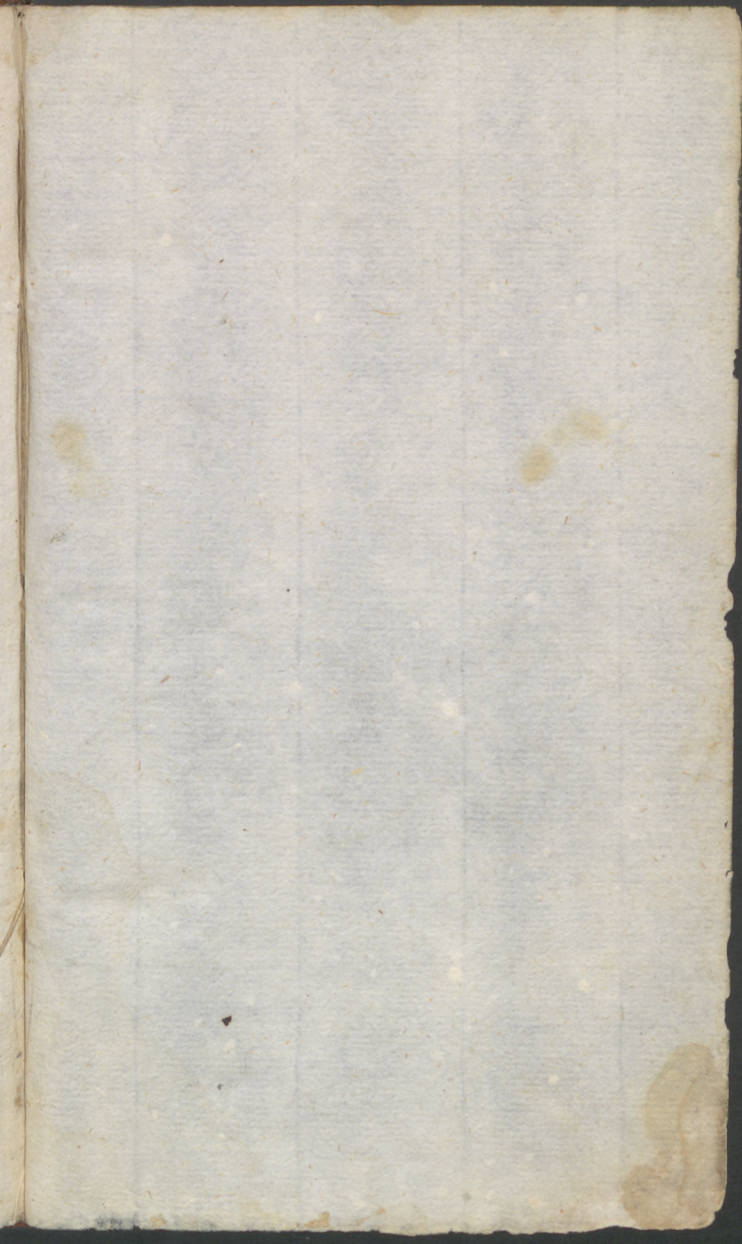
Der Bibliothek der Staatl. Akademie zu
Braunsberg zur Verwahrung übergeben.

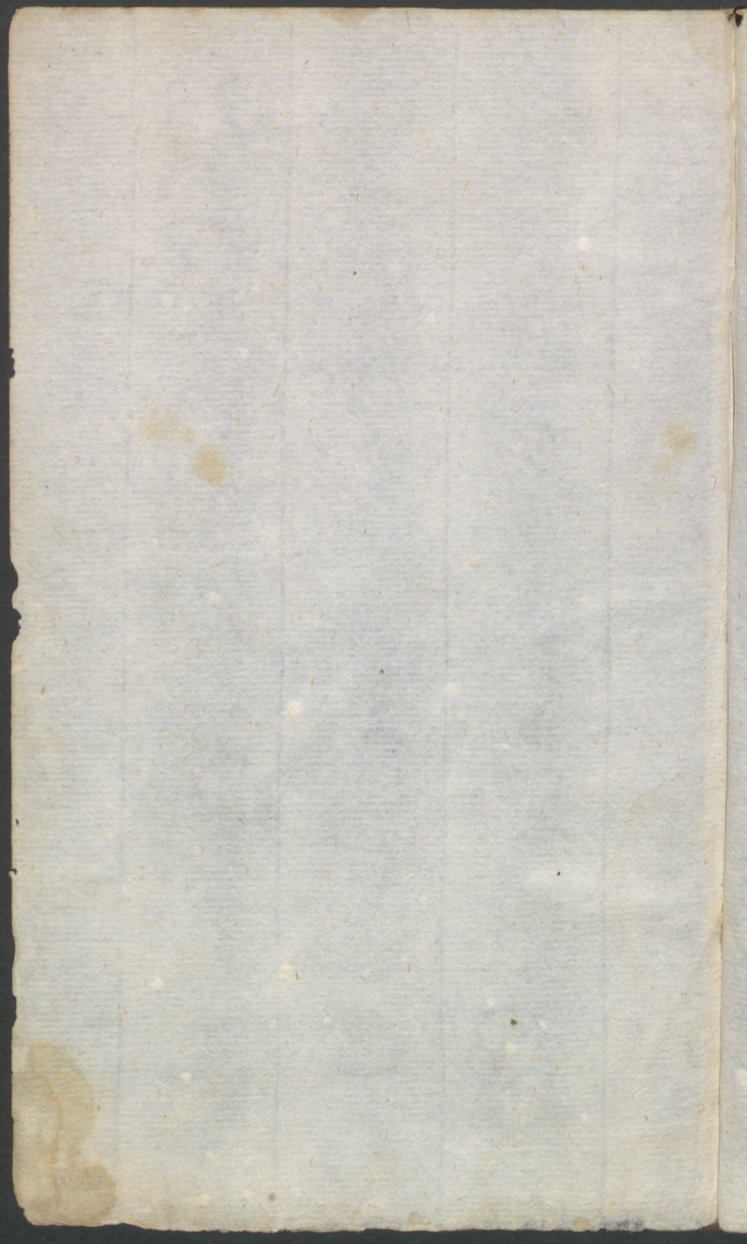

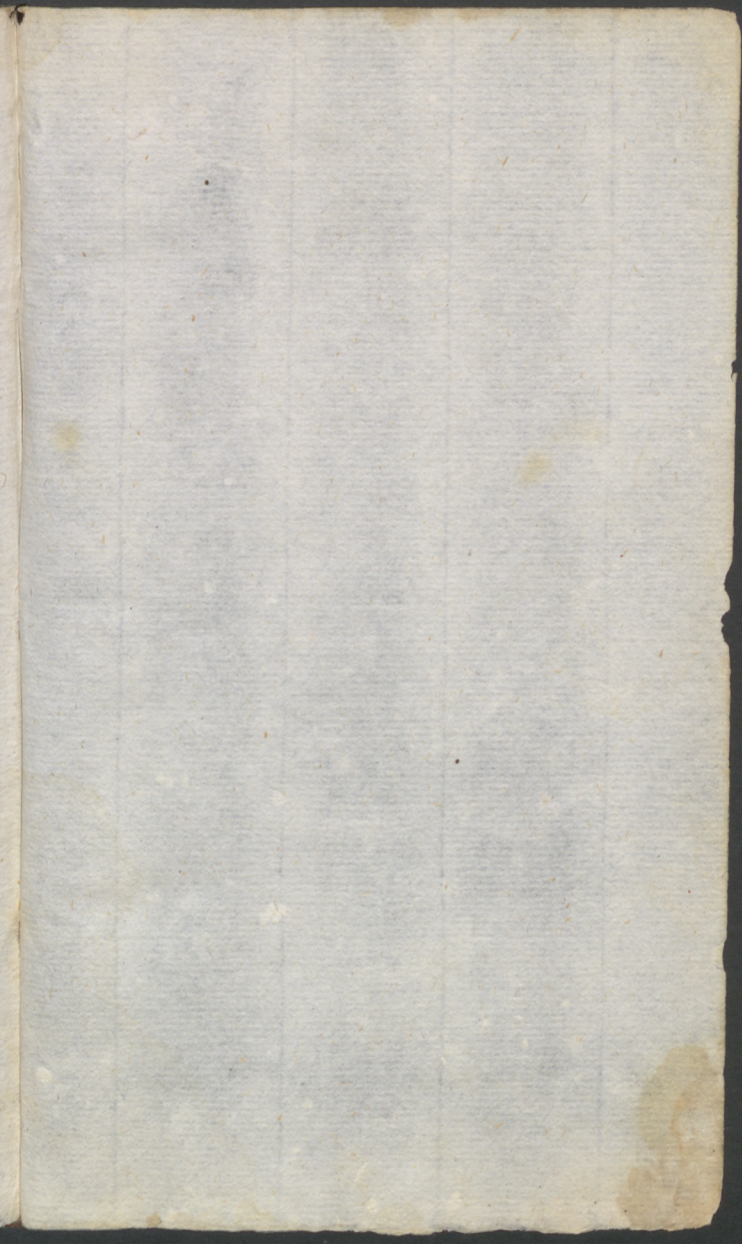

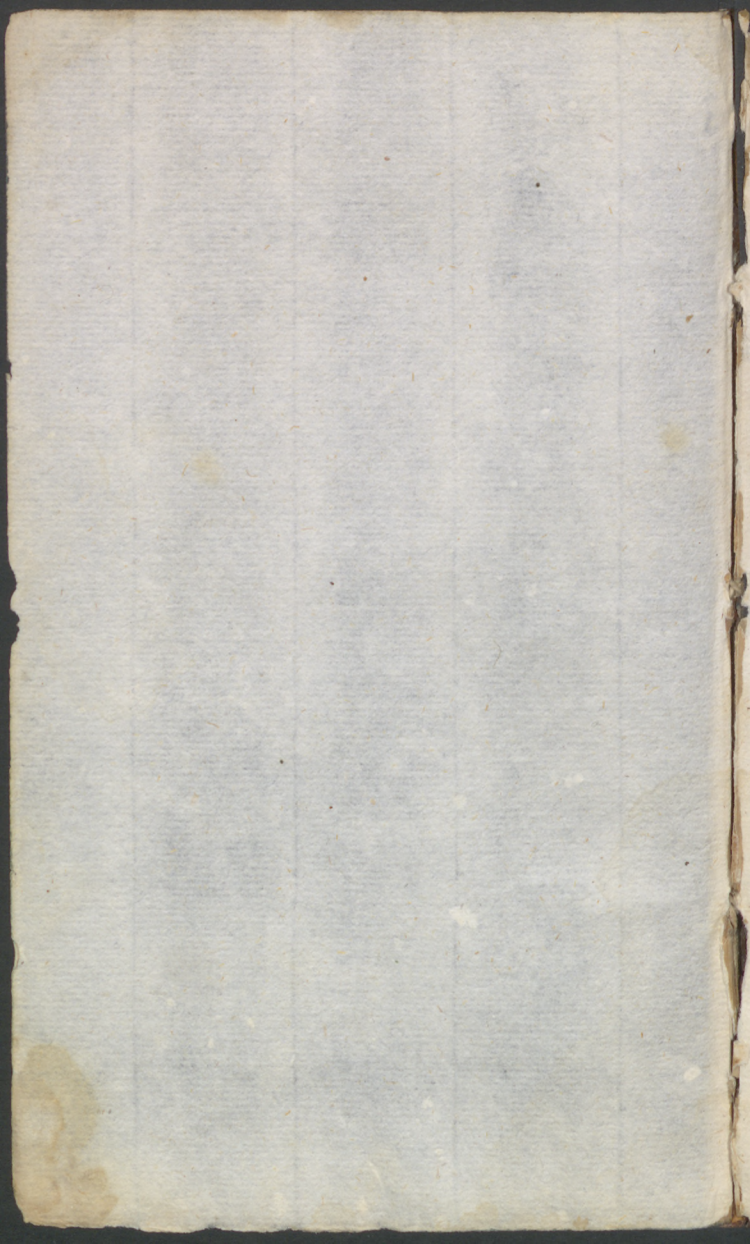

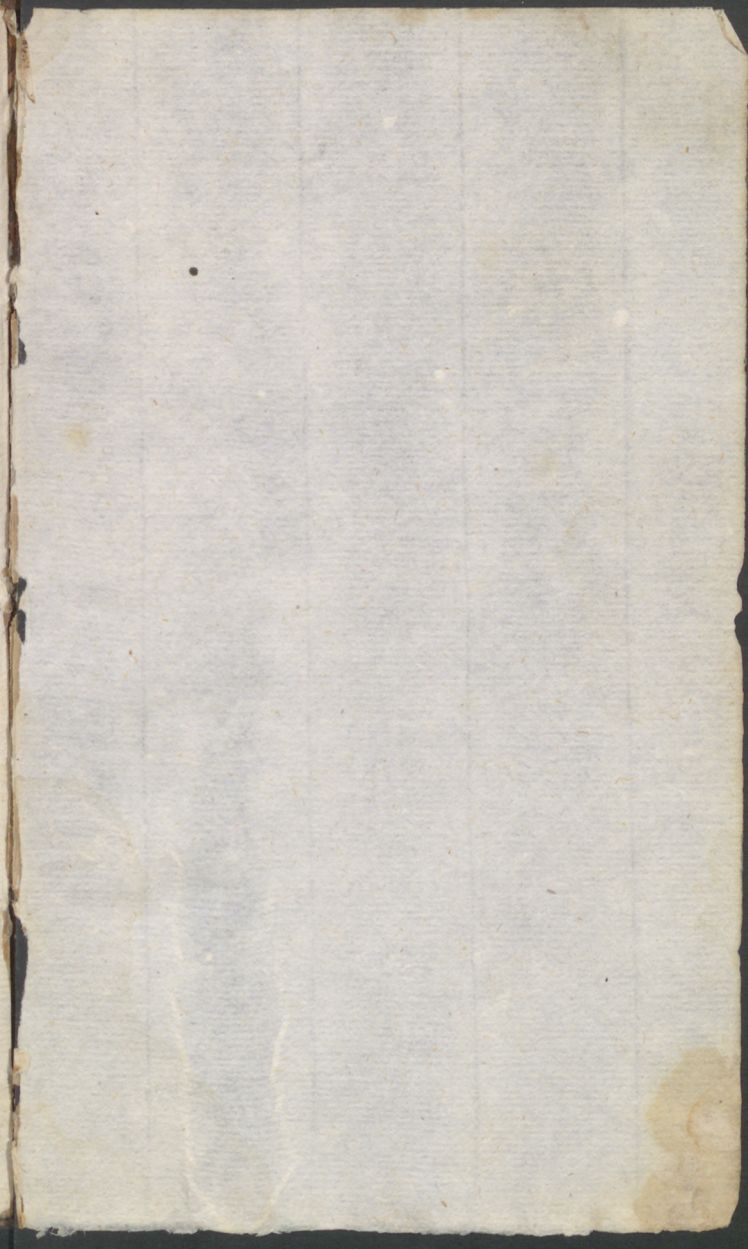

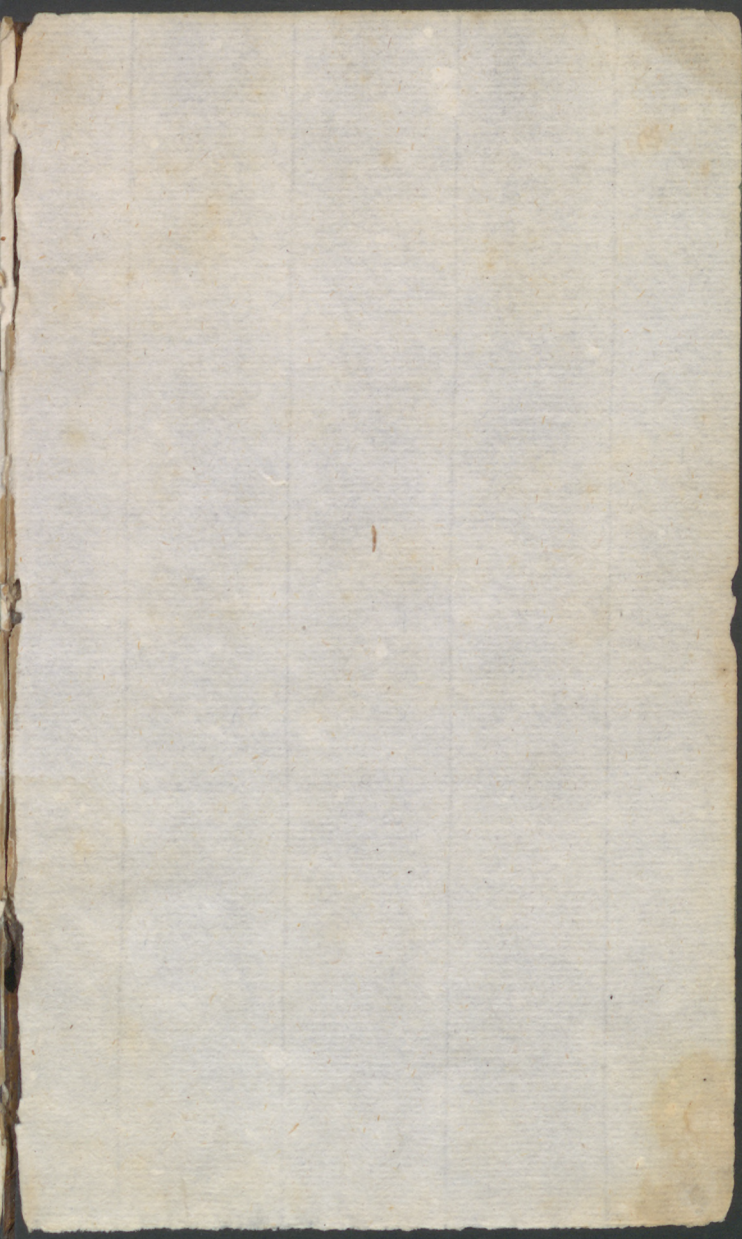

E - me nohuje

nr. un. D^o VII 29

DE ADMINISTRATIONE BAPTISMI.

SAcerdos administraturus Sacramentum Baptismi, duo imprimis curet. Primo ex parte sui, videat ut sit legitimus minister, non impeditus per aliquam censuram Ecclesiasticam & carens mortali peccato, sit præterea bene exercitus in casibus ad Sacramenta pertinentibus. Secundò ex parte eorum qui suscepturi sunt Sacramentum, dabitur opera ut præparentur ad consequendam gratiam Sacramenti: Debent autem Patrini esse Catholici, quasi membra Ecclesiæ, in elementis saltem fidei instructi, & non aliquo publico etimine infamati, hæretici & schismatici nullo pacto admittantur: sufficit vnus vel vna, vel vnus & vna simul, non verò plures, cæteri honoris causa adstare possunt, sed leuare puerum ex fonte non possunt: Patrini puerum tangendo contrahunt cognationē spālem.

BENEDICTIO SALIS ad usum Baptismi.

Exorcizo te creatura salis in nomine Dei Pa⁺tris Omnipotentis, & in Charitate Domini nostri Iesu⁺ Christi, & in virtute Spiritus⁺ Sancti. Exorcizo te p⁺ Deum⁺ viuum, per Deum⁺ verum, per Deum⁺ Sanctum, qui te ad tutelam humano generi procreauit, & populo venienti ad credulitatem per seruos suos consecrari præcepit, ut in nomine Sanctæ Trinitatis efficiaris salutare ad effugandum

gandum inimicum. Proinde rogamus te Domine Deus noster, vt hanc creaturam salis sanctificando sancti ⁊ fices, benebenedicendo bene ⁊ dicas. & fiat omnibus accipientibus perfecta medicina permanens in visceribus eorum; in nomine Domini nostri Iesu Christi, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & seculum per ignem. *Resp.* Amen.

*BENEDICTIO AQVÆ PRO
Baptismo, quando in necessitate
ex fonte haberi non potest.*

EXaudi nos omnipotens Deus, & in huius aquæ substantiam, tuam misce virtutem; vt abluendus per eam & sanitatem simul & vitam mereatur æternam. Per Christum Dominum nostrum. *Resp.* Amen.

EXorcizo te creatura aquæ in nomine Dei Pa ⁊ tris Omnipotentis, & in Charitate Iesu ⁊ Christi filij eius, & Spiritus ⁊ Sancti. Exorcizo te omnis virtus aduersarij, omnis incurio Satanæ: & omne phantasma: eradicare & effugare ab hac creatura aquæ: vt fiat fons saliens

in

in vitam æternam: & qui ex ea baptizatus fuerit, fiat templum Dei viui, & Spiritus Sanctus habitat in eo, in remissionem omnium peccatorum.

Postea pone Chrisma in aquam & dicas

Fœcundetur & sanctificetur iste fons oleo salutis & salutifero Chrysmate, in nomine Pa + tris, & fi + lij, & Spiritus + Sancti, Amen.

RITVS BAPTIZANDI VNVM

*vel vnam, vel plures eiusdem,
vel diuersi sexus.*

NOta. Si plures sint masculi quam vnus, dicuntur orationes & Exorcismi pro masculis positi: Similiter si plures sint femellæ quam vna, dicuntur, orationes & Exorcismi pro femellis positi. Si verò sint diuersi sexus, dicuntur omnia quæ pro masculis dici solent. Numerus singularis tam suscipientis, quam diaboli quoties eorum venit mentio semper commutetur in pluralem. Ceremoniæ omnes quæ sunt per applicationem vt inflatio, crucis fronti & pectori impositio, benedicti salis impositio, linitio, debent sub

vna & communi verborum prolatione
singulis ex ordine administrari. Com-
munes orationes conueniunt omnibus.

Sacerdos ad baptizandū paratus dicat.

Verf. Adiutorium nostrum in nomine Do-
mini.

Resp. Qui fecit cælum & terram.

Deinde quærat an non sit bapuzatus
ab obfetrice, vel aliquo alio dicens:

Lot. Nawayd tas bårns no bådemöder/
ieb no citte kade kruztyts?

Pol. Dite testli iuz okreżone od baby/ abo
od kogo innego?

Ger: Ist es vor nit getaufft von der Heb-
ammen/ oder sonst von jemandes?

Postea quærat dicens

Lot. Ir tas puysyts/ ab meytin?

Pol. Czy test/ chlopiatko czy dzieiwczak?

Germ. Ists ein Knåblein/ oder Mågdes
fein?

Dehinc inquirat e Patrinis de nomine
infantis lingua ipfis nota dicens:

Lot. Ka bus to bårne dāmāt?

Euh. Omnes se latz ōppres ristmātā echē
enne ristie?

Pol.

Pol. Jaki má byé imie temu dźtećeću?

Ger. Wie sol diß Kind heißen? †

**Cognito nomine insufflet in faciem
infantis per modum S. Crucis dicens:**

E Xi immunde spiritus ab hac imagine
Dei, & da locum aduenienti Spiritui
Sancto, & da honorem Deo viuo & vero.

**Deinde faciat crucem pollice vel tri-
bus digitis in fronte & pectore eius di-
cens.**

A Ccipe signaculum Crucis tam in
fron † te quam in pecto † re.

**Quod sequitur commune est masculis
& fzminis mutato genere & numero si
plures sunt.**

**Sume fidem cælestium præceptorum:
Talis esto moribus, vt templum Dei iam
esse possis, receptusq; in Ecclesiam Chri-
sti, euasisse te laqueos Diaboli lætus a-
gnosce: horresce idola: respue simulachra:
cole Deum Patrem Omnipotentem, & Je-
sum Christum filium eius, qui cum eodem
Patre & Spiritu Sancto viuit, & regnat
Deus per omnia secula seculorum **Resp.**
Amen.**

OREMVS Communis.

OMnipotens, sempiternus Deus, Pater Domini nostri Iesu Christi respicere dignare super hunc famulum tuum, quem ad rudimenta fidei vocare dignatus es: omnemque cæcitatem cordis ab eo expelle. Dirumpe omnes laqueos Satanae, quibus fuit alligatus. Aperi ei Domine ianuam pietatis tuae, ut signo sapientiae tuae imbutus, omnium cupiditatum factoribus careat, & ad suavem odorem præceptorum tuorum lætus in Ecclesia tua tibi deferuat, & proficiat de die in diem, ut idoneus efficiatur accedere ad gratiam baptismi tui, percepta medicina cælesti. Per Christum Dominum nostrum, **Resp.** Amen.

Rursus interroget nomen pueri dicens

Lot. **Eaklât to bârnewarde.**

Eth. **Wes latze nimi saâb? Resp. N.**

Pol. **Witencie dziecie.**

Ger. **Wennet das Kind.**

Et mittat parum de sale exorcizato duobus digitis in os eius, nomen eius exprimens & dicens,

N. Ac-

N. Accipe salem sapientiæ, vt Christus ^{Sal}
fit tibi propitiatus in vitam æternam, **Resp.**
Ver. Pax tecum **Resp.** & cum
spiritu tuo.

ORATIO *Communis*

DEUS patrum nostrorum, Deus vniuer-
sæ conditor creaturæ, te suppliciter
exoramus, vt hunc famulum tuum **N.**
respicere digneris propitiatus, & hoc pri-
mum pabulum salis gustantem, diutius e-
surire non permittas, quo minus explea-
tur cibo cælesti, quatenus sit semper spi-
ritu feruens, spe gaudens, nomini tuo ser-
uiens: & perduc eum ad nouæ regenera-
tionis lauacrum, vt cum fidelibus tuis
promissionum tuarum æterna præmia cõ-
sequi mereatur. Per Christum Dominum
nostrum, **Resp.** Amen.

ORATIO *Pro Masculis.*

DEUS Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob
Deus qui Moyse seruo tuo in monte Si-
nai apparuisti, & filios Israel de terra Æ-
gypti eduxisti, deputans eis Angelum
pietatis tuæ, qui custodiret eos die ac
nocte

nocte: Te quaesumus Domine, vt mittere digneris sanctum Angelum tuum qui similiter custodiat hunc seruum tuum **N.** & perduc eum ad gratiam baptismi tui. Per Christum Dominum nostrum **Resp. A.**

ORATIO Pro Fœmellis.

Deus cæli, Deus terræ Deus Angelorum, Deus Archangelorum, Deus Prophetarum, Deus Patriarcharum, Deus Apostolorum, Deus Martyrum, Deus Confessorum, Deus Virginum, Deus omnium bene viuentium, Deus cui omnis lingua confitetur, cælestium, terrestrium, & infernorum, te inuoco Domine super hanc famulam tuam **N.** vt digneris eam custodire & perducere ad gratiã baptismi tui. Per Christum Dominum nostrum. **Resp. Amen.**

REPULSIO DIABOLI Communis.

Ergo maledicte Diabole recognosce sententiam tuam, & da honorem Deo viuo & vero, & da honorem Iesu Christo filio eius, & Spiritui Sancto, & recede ab hoc

hoc famulo Dei **N.** quia hunc sibi idem
Deus & Dominus noster Iesus Christus ad
suam sanctam gratiam & benedictionem,
fontemq; baptismatis dono suo vocare
dignatus est. **Hic faciat crucem pollice
manus dextrae in fronte baptizandi & di-
cat:** Et hoc signum sanctae Cru + cis
quod nos fronti eius damus, tu maledi-
ctae Diabolae nunquam audeas violare.
Per eundem Christum Dominum nostrum
Resp. Amen.

**PRO VNO MASCULO
tantum.**

A Vdi maledictae Sathana adiuratus per
nomen aeterni Dei, & Salvatoris no-
stri Iesu Christi filij eius, cum tua victus
invidia tremens gemenq; discede. Nil ti-
bi commune sit cum hoc seruo Dei iam
caelestia cogitante, & renunciaturo tibi,
a seculo tuo, ac beatae immortalitati vi-
cturo. Da igitur honorem aduenienti Spi-
ritui Sancto, qui ex summa Dei arce de-
scendens, exturbatis fraudibus tuis, Diui-
no fonte purgatum peccus, id est, sanctifi-
catum Deo templum, & habitaculum per-
fici-

ficiat. Vt ab omnibus penitus noxijs
præteritorum criminum liberatus hic ser-
uus Dei **N.** gratias perenni Deo semper
referat & benedicat. nomen eius sanctum
in secula seculorum. **Resp.** Amen.

*ORATIO Pro Masculis pluribus
solum: vel masculis & femellis simul.*

DEus immortale præsidium omnium po-
stulantium, liberatio supplicantium,
pax rogantium, vita credentium, resurre-
ctio mortuorum: te inuoco super hos fi-
deles tuos **N.** & **N.** qui Baptismi tui do-
num petentes æternam consequi gratiam
spirituali regeneratione desiderant. Ac-
cipe eos Domine, qui dignatus es dicere:
Petite & accipietis, querite & inuenietis,
pulsate & aperietur vobis. Petentibus i-
taq; præmium porrige, & ianuam pande
pulsantibus, vt æternam celestis lauacri
benedictionem consequi promissa tui mu-
neris regna percipiant. Per Christum Do-
minum nostrum. **Resp.** Amen.

ORATIO pro Fæmellis

DEus Abraham, Deus Isaac, Deus Ia-
cob,

cob, Deus qui tribus Israel de Ægyptiaca seruitute liberaſti. Suſannam de falſo crimine eripuisti te ſupplices exoramus, vt liberet & hanc ſamulam tuam de po- teſtate Diaboli & perducere eam digneris ad gratiam baptiſmi tui. Per Chriſtum Dominum noſtrum. *Reſp.* Amen.

*REPULSIO DIABOLI
communis.*

F Rgo maledicte Diabole recognosce ſententiam tuam, & da honorem Deo viuo & vero, da honorem Ieſu Chriſto filio eius, & Spiritui Sancto, & recede ab hoc ſamulo Dei. **N** quia hunc ſibi idem Deus & Dominus noſter Ieſus Chriſtus ad ſuam ſanctam gratiam, & benedictionem, fontemq; baptiſmatis dono ſuo vocare dignatus eſt. *Hic iterum faciat crucem pollice manus dextre in fronte baptizandi & dicat:* Et hoc ſignum ſanctæ Cru- cis, quod nos fronti eius damus, tu maledicte Diabole nunquam audeas violare. Per eundem Chriſtum Dominum noſtrum *Reſp.* Amen.

EXORCISMVS pro Masculis.

EXOR.

EXorcizo te immunde Spiritus in no-
mine Pa **+** tris, & Fi **+** lij, & Spi-
ritus **+** Sancti, vt exeas & recedas ab
hoc famulo Dei **N.** ipse enim tibi impe-
rat maledicte, damnate atq; dampnate,
qui pedibus suis super mare ambulauit, &
Petro mergenti dexteram porrexit Iesus
Christus Dominus noster, qui venturus
est iudicare viuos & mortuos, & seculum
per ignem **Resp.** Amen.

EXORCISMVS pro Fœmellis.

EXorcizo te immunde spiritus per Pa-
+ trem, & Fi **+** lium, & Spiritum
+ Sanctum, vt exeas & recedas ab hac
famula Dei **N.** Ipse enim tibi imperat
maledicte, damnate, qui cæco nato ocu-
los aperuit, & quadriduanum Lazarum de
monumento suscitauit.

REPULSIO DIABOLI communis.

ERgo maledicte Diabole recognosce
sententiam tuam, & da honorem Deo
vivo & vero, da honorem Iesu Christo fi-
lio eius, & Spiritui Sancto, & recede ab
hoc famulo Dei **N.** quia hunc sibi idem
Deus

Deus & Dominus noster Iesus Christus ad
suam sanctam gratiam, & benedictionem,
fontemq; baptismatis dono suo vocare
dignatus est. **Hic rursus faciat Crucem
pollice manus dextræ in fronte bapti-
zandi & dicat:** Et hoc signum sanctæ
cru + cis quod nos fronti eius damus,
tu maledicte Diabole nunquam audeas
violare. Per eundem Christum Dominum
nostrum. **Resp.** Amen.

ORATIO communis.

Æternam ac mitissimam pietatem tu-
am deprecor Dñe sancte pater omni-
potens, æterne Deus, luminis ac verita-
tis author, super hunc famulum tuum, vt
digneris eum illuminare lumine intelli-
gentiæ tuæ. Munda eum & sanctifica, &
da ei scientiam veram, vt dignus efficiat-
ur accedere ad gratiam baptismi tui: Te-
neat firmam spem, consilium rectum, do-
ctrinam sanctam, vt aptus sit ad percipi-
endam gratiam baptismi. Per Dominum
nostrum Iesum Christum filium tuum, qui
tecum viuit & regnat in vnitæte Spiritus
Sancti Deus per omnia secula seculorum.
Resp. Amen. **Ver.**

Ver. Dominus vobiscum.

Resp. Et cum spiritu tuo.

Ver. sequentia S. Euangelij secundum
Matthæum.

Resp. Gloria tibi Domine.

Hoc dicto faciat crucem in fronte, ore,
& pectore pueri, ponatq; Stolam super
pectus eius dicens: In illo tempore. Ob-
lati sunt Iesu paruuli, vt manus illis impo-
neret, & oraret. Discipuli autem incre-
pabant eos. Iesus vero ait illis: Sinite
paruulos, & nolite prohibere eos ad me
venire; talium enim est regnum cęlorum.
Hic remota Stola imponat manum supra
caput pueri dicens: Et cum imposuisset
manus illis, abiit inde. Hic moneat at-
stantes vt orent tecum pro incolumitate
spirituali & corporali baptizandi, & ver-
sus altare genuflexi dicant. Pater noster.
A ue Maria. Credo.

EXORCISMVS communis.

N Ec te lateat Satana imminere tibi pę-
nas, imminere tibi tormenta, immi-
nere tibi diem iudicij; diem supplicij,
sempiterni, diem qui venturus est sicut
clibanus ardens, in quo tibi, atq; vniuer-

fis Angelis tuis æternus superueniet interitus. Proinde damnate, atq; damnande, da honorem Deo uiuo & uero, da honorem Iesu Christo filio eius, & Spiritui Sancto; in cuius nomine & uirtute præcipio tibi, quicumq; es spiritus immunde, ut excas, & recedas ab hoc famulo Dei. **N.** quem hodie idem Deus & Dominus noster Iesus Christus ad suam sanctam gratiam, & benedictionem fontemq; baptismatis dono Spiritus Sancti uocare dignatus est, ut fiat ei templum, per aquam regenerationis in remissionem omnium peccatorum. In nomine eiusdem Domini nostri Iesu Christi, qui uenturus est iudicare uiuos & mortuos, & seculum per ignem. **Resp. Amen.**

Hic accipiat parum terræ in uolam sinistrae manus eamq; commisceat cum sputo suo & intingat pollicem dexterae manus, tangatq; dexteram Auriculam infantis in modum crucis dicens. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti + Epheta, quod est, adaperire. Deinde tangat nares & iubiungat. In odorem suauitatis. + Mox sinistram autem tangens dicat: Tu autem effugare + Diabole; Appropinquat enim iudicium Dei, B

Posthæc aspergat puerum cum Patri-
nis aqua benedicta, & porrecta extrema
parte Stolæ in manum tenentis puerum
inducat eum in Ecclesiam dicendo. In-
gredere in Ecclesiam Dei, vt merearis
computari inter filios Dei. In nomine Pa-
tris, & Filij, & Spiritus Sancti. **Resp. A.**

Sacerdos præparato oïco Catech-
menorum & Chrismate, simul aqua cum
sale ad ista abluenda, statuat obueros si-
bi ad fontem Patrinus versus occidentem
& interroget illos. Quod si adultus ba-
ptizetur ipse pro se in omnibus respõdeat:

Lot. Orbbâe ius to bârneyz
Prustybe niempe?

Eth. Tahat teiye se latse (neine
laste) rist—iſâ niak emâ
olla?

Pol. Chcecie to dztecie ze
Chrystu podnzesce

Ger. Wolt ihr das Kind auß
der Lauffe heben?

Resp. Patini
Wâs
gribo
bam.
Zu
mala
nimel
Chce
my.
Ja:

Sacerdos.

Lot. Sappâe bârney wârde

Eth. Bettelge latze (laste) ni-
mi?

Resp. N.

Pol.

Pol. Wtencie dztecie.
4Ger. Nennet das Kind.

Ref. N.

Et mox reprensus idiplum nomen inter-
roget Sacerdos ipsum puerum.

Lot. N. Ayzledz tu tam walsnam
Vnd wyssse winie gresnyb?
Vnd wyssse winie darbës?

ERH. N. Salgat sina (teiye)
erâ kurratyt?

Nink kik temâ perkust?

Nink kik temâ teo?

Pol. N. Drzekasz sie ducha
zlego?

I w helk iey pychy tego?

I w hylk ich spraw tego?

Ger. N. Wiedersagstu dem
Teuffel? Vnd aller seiner
Hoffart? Vnd allen seinen
wercken?

Respon. Patini.

Es
ayz
ledz.
Sal
ga /
vel
salga
me.
Dr
drzes
kam.
Ich
wider
sage.

Sacerdos.

Lot. Sakkât bärnewarde.

Eth. Wtielge latze nimit.

Pol. Wtencie dztecie.

Ref. Patri: N.

Germ. Nennet das Kind.

Tunc interroget ac nac baptizandi
dicens.

B 2

Lot.

Lot. N. Tyc tu ekhan Deweto Tawe
wysswalditae/ radditae debbes vnd
;nmes? **Resp.** Es tyc.

Sac. Tyc tu aridzan ekhan Jesum Chri-
stum wintam menigam Däiam mu-
sam Kungam/katters cilwäks rappis
ir/cetis/nomyrris/ vnd no tems myr-
ronems aukhan cäles ir? **Resp.** Es
tyc.

Sac. Tyc tu aridzan ekhan to Swäte
Garre/ wene swäte wyssedroudzyge/
Krustyte Baznyc/ wene droudzybe-
tas Swätes/ pammäßen tas grätes/
vnd wene muztge dzygoßen? **Resp.**
Es tyc.

Eth. N. Usut fina Jumala Isä sisse/
Eike wäggemmä taiwa nink maä
loöya? **Resp.** Usu vel Usume.

Sac. N. Usut fina (teye) kaäs Jesusse
Christusse sisse/ temä ayno Pöya/
meye Isändä/ kaä om intimine sanu/
kannatanu/ erä kōdlnu/ nink surmast
pälle ülesteusnu. **Resp.** Usu/ vel
Usume.

Sac. N. Usut fina (teye) kaäs Pü ä
waimu sisse/ Pühä Catolische Kerikut/
Pühäde üttendust Pattu andis and-
myst.

miſi Lyba ūles teufemift/ninſe iggāweſ
ello **Reſp.** Uſu vel Uſume.

Pol. N. Wierzyſz w Boga Dycā w ſzech-
mogacego ſiworzyciela nieba y ziemię
Reſp. wierze.

Sac. Wierzyſz y w Jeſusa Chryſtusa ſyna
iego iednego/pana naſzego/ktory ſtal
ſie czlowiekem/ vmeczon/ vmarl/y
zmartwych w ſtal: **Reſp.** wierze.

Sac. Wierzyſz teſ w Duchu ſwietego/
ſwiety Koſciol powſzechny ſwietych
obcowanie/ grzechow odpufczenie/
ciała zmartwych uſtanie/ y zymot
wieczny: **Reſp.** wierze.

Ger. Glaubſtu in Gott de Vater Allmecht-
igen Schöpffer Himmels vnd der
Erden. **Reſp.** Ich glaube.

Sac. Glaubſtu auch in Jeſum Chriſtum
ſeinen einigen Sohn/ vnſern Herren/
der Menſch worden/ gelitten/ vnd ge-
ſtorben/ vnd von den todten iſi außers
ſtanden: **Reſp.** Ich glaube.

Sac. Glaubſtu auch in den Heiligen Geiſt/
eine heilige Allgemeine Chriſtliche Kir-
che/ die Gemeinſchafft der Heiligen/
vergebung der Sünden/aufferſtehung
deſ Jaiſches / vnd ein ewiges Leben?

Reſp. Ich glaube.

Sic

Sic finita Catechesi intingat indicem
manus dextræ in Oleum Catechumeno-
rum & liniat pedus baptizandi in formã
crucis dicens. *Indiam in oby Capet. pag.*

E Go te linio Oleo +salutis. Et mox
puero prono subiiciens manum suam
sinistram, faciat aliam Crucem eodem O-
leo inter scapulas subiungendo: **In Chri-**
sto + Iesu Domino nostro-

Iterum de nomine pueri interroget
dicens.

Lot. **Salkát to bärne** }
warde. }

Eth **Witelge lase** } **Resp. Patrini N.**
nimi. }

Pol. **Wtencie dziecie.** }

4Ger. **Nennet dz Kind.** }

Et statim interroget eum Sacerdos.

Lot. N. **Grib tu Krustyts capet?** } **Es grib.**

Eth. N. **Zahat sina ristitus** } **Zumala**
saiya? } **nimel**

Pol. N. **Chees bydz otrzyzon?** } **Res. Chec**

4Ger. N. **Wiltu getauffte werden?** } **Ich wil.**

Tunc supposita puero sinistra manu
dextra de fonte aquam hauriat, & fundat
super caput pueri in manibus Patrinatorum
positi tribus vicibus, dicens.

N. Ego te baptizo, in nomine Pa⁺tris
& Fi⁺lij, & Spiritus ⁺ Sancti.
Amen. Pax tecum, **Resp.** Et cum Spiritu
tuo,

Tunc Sacerdos, pollice in sacrum
Chryisma intincto in vertice pueri faci-
at crucem dicens: *poll. in chrys. vertice*

OREMVS.

Deus omnipotens Pater Domini nostri
Iesu Christi, qui te regenerauit ex a-
qua & Spiritu Sancti quiq; dedit tibi re-
missionem omnium peccatorum. **Hic in-**
ungat in modum crucis verticem pueri
dicens Ipse te liniat Chryisma ⁺ te sa-
lutis in eodem Christo Iesu Domino no-
stro in vitam æternam, Amen.

Imponat caputium super caput pu-
eri dicens.

Accipe vestem candidam, sanctam, &
immaculatam, quam perferas ante
tribunal Christi, vt habeas vitam æter-
nam. Amen. Pax tecum. **Resp.** Et cum
spiritu tuo.

Tunc Patrinus vel Matrina tenens, le-
uet à fonte puerum: alter vero si adest e-
undem

undem tunc tangat. Hoc enim signo con-
trahitur cognatio spiritualis, de qua mo-
neantur his verbis.

Lotharicè.

I Vms Kùmems es pesat vnd zynnem
dôm ka ius cour to Krustyb / ar ho bäre
ne/vnd ar winie Tawe vnd Wâte garrige
radde vnd drouge esset tappuzvnd aridzan
ia tam Târos vnd Wâte leccas cour to lay
fige nâwe no Hennens skyrrot / tad bus
tums ho iuse Krustebârn. (tye doudz ka
tus warrât) pamâcyt eßhan to ysten Krus
style Tyceybe / vnd wene godig. Krustyte
dzygohen turrât. Bette ette / Kattre hâ
tay Swâte Krustybe par gode elât stâwe
tus ir/te no to pârrede bus bryw vnd swab
hadde.

Esthonicè.

I Jedâ olgu tessle waderille / et teiye oles
te sanu vdmuze selle lazele (neie latzi
le) nink se laze (neine laste) Isâle nink
emâle. Pâle se / peâte oppema sedâ last
(neid latzi) pateri luggema / Zumulat
tundma/nink tunnistama et se latz ristie om
(ne

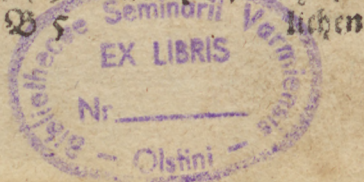
ne laze ristiitu omma) kui wanamba Jus
mal eräwettap.

Polonicè.

Bominam was o zwiastku powinno
wacwa duchowne / k toregoscie z tym
duchownym synem swym y ziego rodzicami
nabyli. Takze o powinności waszy : gdzie
by na cielesnych rodzicach zeszlo / aby ten
Przesny syn / slaraniem waszym / albo tednes
go zwas / w wierze powszeczhney / y pobożnos
ci Chrześcianskiej byl wychwiczony. Inse
persony ktore tu przy tym dla nadozrensta
wa albo bezciwosci staly / zostawata od tych
powinności wolne.

Germanice.

Ech ermane euch wegen der verbindnuß
der geistlichen Freundschaft / welche ges
schehen ist jezunder zwischen euch / ewren
geistlichen Sohn (Tochter) vnd seinen
Eltern : auch wegen des Amptshalben / welo
ches ihr schuldig zu thun seyt : Das so die
Eltern mit Tod abgiengen / das ihr diesen
ewren geistlichen Sohn (Tochter) (so vil
es euch möglich ist) unterrichtet im Christa

lichen Glauben / so wol auch in anderen
Christlichen Tugenden: Die andern aber
welche alhie auß andacht / oder zu ehren der
heiligen Tauffe beystehen / werden solcher
pflicht frey vnd ledig sein.

*Deinde Sacerdos candelam accensam
porrigens in manu pueri, Patrino eam te-
nente dicat.*

A Ccipe lampadem ardentem, & irre-
prehensibilem, custodi baptismum tu-
um, serua mandata Dei, vt cum Dominus
venerit ad nuptias possis ei occurrere v-
na cum omnibus Sanctis in aula czlesti,
habeasq; vitam æternam, & viuas in se-
cula seculorum. Amen. Vade in pace, fi-
des tua te saluum fecit.

*Annus & dies baptismi nomen bap-
tizati & parentum eius, loci, Patrinatorum,
in libro inscribantur.*

INFIRMI PVERI BREVI- or Baptismus.

S I debilis est infans, ita vt timeatur ne
inter baptizandum moriatur, Sac-
dos cum breuiter sic baptizabit. Primum
queret de nomine puero imponēdo dein-
insufflans in faciem eius dicat. **Exi im-
mun-**

munde spiritus &c. Deinde faciat crucē
in fronte & pectore eius & dicat: Accipe
signaculum crucis tam &c. Et addat Su-
me fidem cælestium præceptorum &c.
Postea subiungat orationem sequentem.

Omnipotens sempiterne Deus Pater Do-
mini nostri Iesu Christe &c. *Qua finita in-
terroget puerum vocans eum nomine suo
sicut supra apud fontem:*

Ger. N. *Widersagstu dem Teuffel. &c. vt
supra: & pergat vsq; ad finem prout ab
hoc præfato loco sequitur. Pucro bapti-
zato iniungat assistantibus vt orent* Pater
noster. Ave Maria Credo.

MODUS COPVLAN- DI MATRIMONIO.

Sacerdos indutus superpellicio & Sto-
la ascendat super infimum gradum al-
taris, statuat Sponsum ad dexteram suam,
& Sponsam ad sinistram nomina eorum
cognoscat, dicens.

Lot. *Ras touws wards?*
Esth. *Wes sino nimi om?*
Pol. *Takie twote imie?*
Ger. *Wie heist dein Nam?*

Postea dicat.

Resp. N.

Ver. Adiutorium nostrum in nomine Do-
mini.

Resp. Qui fecit cælum & terram.

Quærat primò ex Sponso dicens :

Lothawicè

N. Ir tas aridzan touws ystens / brywe /
nâpespests prats / vnd touwe papretse
lab abdomate gribbâßen / so **N.** Kattru tu
pretshan touwems accems rädz / par touwe
toulate sewe bzniempt: **Res.** Ja.

N. Es tu aridzan-wenam cittam touwe
loulybe-folyß : **Resp.** Nâ.

Deinde Sponsam interroget.

N. Ir tas aridzan touws ystens / brywe /
nâpespests prats / vnd touwe papretse lab
abdomate gribbâßen / so **N.** Kattru tu pret
shan touwems accems rädz / par touwe lou
late wyre bzniempt: **Resp.** Ja.

Esthonicè.

**Isdem verbis virum & feminam
alloquatur.**

N. Tahafina oma hää miele—ga/nint
Pindmä, i sâamest / sedâ **N.** Kiedâ sin
ndet hennese cên wetta omas hêtiges abilas
sas : **Resp.** Jumala nimel.

N. Sas

N. Kas sına enne teisele miehele (naissele)
olet teotanu oma abielo? **Resp.** Is teora.

Polonice Sponsum appelles.

N. Mas dobra á nte przymuřona wola
y postanowiony bmysl/te **N.** Ktor
ra tu przed soba widzisz/ za małżonka sobie
potiac? **Resp.** Mam.

N. Nie ślubowalzes ktorey inřey/ wiary
małżenskiej. **Resp.** Nie ślubowalem.

Deinde Sponsam interroget:

Sic. Także ty. **N.** mas też dobra á nte
przymuřona wola/iego **N.** Ktorego przed
soba widzisz małżonka sobie potać? **Resp.**
Mam.

N. Nie ślubowalazes/ komu innemu wi
ary małżenskiej **Resp.** Nie ślubowala.

Germanice.

N. Ist es nun dein freyer/ bngedrungener
oder bngenöttigter wille/ bnd deine wol
bedachte meinung/ diese **N** hie gegenwers
tige für deine Ehlichs Weib anzunehmen,
Resp. Ja.

N. Hastu auch einem anderen deine Ehlichs
the Treu zugesagt? **Resp.** Nein.

Dein

Deinde Sponsam interroget.

N. Ist es auch dein vngedrungner oder vngenödigter wille/ vnd deine wolbedachte meinunge diesen **N.** hie gegenwertig für deinen **Eelichen Man** anzunemen? **Res. Ja**

Vtroq; illud afirante, hoc vero negante, dicat Sacerdos.

A Vgeat in vobis Deus gratiam suam, & quod dicitis ore, opere impleatis. per Christum Dominum nostrum. Amen.

Accipiat annulos Sponsorum, & tenendo eos simul benedicat sic.

Oremus.

C Reator & conseruator humani generis, largitorq; gratiæ Spiritualis bene + dicere digneris hos annulos, vt qui eos accepturi sunt, gratia tua & Spiritu Sancto repleantur. Per Christum Dominum nostrum **Recip. Amen.**

Deinde imponat anulum Sponsæ in dexteram manum Sponsi, in digito annulari dicens: Annulo suo subarrauit me Dominus Iesus Christus, & tanquam Sponsam decorauit me corona. Similiter anulum

nulum Sponsi imponat in dextram Spon-
sa manum in digito annulari, dicens: An-
nulo suo subarravit me Dominus Iesus
Christus, & tanquam Sponsam dēcora-
vit me Corona.

Iubeat illos iungere dexteras, quas
Sacerdos extremitate Stolz obvoluat &
verba sequentia singulos eorum post se
integre dicere.

Lothanice.

E S N. niem teuw **N.** man par wene lou-
late sewe/ bnd soly teuw maylybe/ bzyne
cyb/ bnd godyb teuw aridjan nā pallayst/
elam mums ta nawe styrre/ tyt tefam la
man Dewš pallydž/ bnd wyffe winte mylie
Ewāte.

Similiter & Sponsam his verbis.

E S N. niem teuw **N.** mannim par we-
ne loulate wyre bnd soly teuw mylyb/ bzy-
tyccyb godyb bñ parlousihen/ teuw aridjan
nā pallayst / elam mums ta nawe styrre/
tyt tefam la man Dewš pallydže/ bñ wyffe
winte mylie Ewāte.

Estonice.

M Ina **N.** wetta sinno **N.** hennete omas
heiges nint laulatetus abinaises **Mina**

teota sinno armata/ auruſta/ ninſ ūz heige
abielo ſino—ga piđdāđā. Eyka taħa mina/
ſinno maħa yāttā amaſ ſurmani It heige
te/ olgu Zumal Iſānd mino wāeſe henge
man/ Pulmina ſedā ſōāmeſt ſulle teota.

Sic Sponsam.

M **I**nan. wetta ſinno **N.** Omas heige
ges ninſ laulatetus abi miehes: Weina
teota ſinno armata / auruſta / ſino ſena
wetta/ ninſ ūz heige abielo ſino—ga piđdā
đā. Ey—ka taħa mina ſino maħa yāttā
amaſ ſurmani. It heigete olgu Zumal
Iſānd mino wāeſe henge man/ Pulmina
ſedā ſōāmeſt ſulle teota.

Polonice.

J **A** **N.** biore ſobie ciebie **N.** ja małżonke
y ſlubuieć miłość/ wiara/ y bezczność
małżeńſtwa: a yz cie nte opuſzcze a z do ſmierci.
Tak mi pomoz panie Boze wſzech
mogacy/ w Troycy iediny/ y wſzyſcy
ſwteci.

similiter & Sponsam his uerbis.

J **A** **N.** biore ſobie ciebie **N.** ja małżonke
Ja: y ſlubuieć miłość/ wiara/ bezczność/ y
po

poslußenstwo mażenskie: a yż tis nie opus
beze az do smierci. Tak mi pomoz Panie
Boze w hechmogacy/ w Troycy/ iedynty/
y w byscy swieci.

Germanice.

J E H N. neme dich N. mir zum Ehe-
lichen Weib/ vñ gelobe dir/ Liebe/ Treu/
vnd Ehre/ dich auch nicht zuuerlassen/ biß
das uns der Tod scheidet / so war als mir
Gott helffe/ vnd alle seine liebe Heiligen.

Similiter & Sponsam his verbis.

J e h. N. neme dich N. mir zum Ehe-
lichen Manne/ vnd gelobe dir/ Liebe/ Treu/
Ehre/ vnd gebürlichen gehorsam/ dich auch
nit zuuerlassen/ biß das uns der Tod schei-
det/ so war als mir Gott helffe vnd alle sei-
ne liebe Heiligen.

*His peractis alloquatur astantes Sa-
cerdos his vel similibus verbis dicens.*

Lothauice.

J Es mylte drouge wyffe d'ose par hem
wardems lecyb/ la tas watag bus/ prefa
han Dewe/ vnd preffhan passoules. Vnd

Ⓞ

es

es ka wens Deme kalps dom ius dywmes
ciltwetes et han laulyb kopan.

Esthonicæ.

A Kmas litg—rhawas: sedã peate tunnto
stama Jumala cên nink rikcama cên
meät cine teiseleteotanu om. Nink minä
kui üh Jumala sulane / anna teid kollo-se
abielo sisse.

Polonicæ.

W As / Ktorzy sie temu przysluchacie bto
re na swiadectwo tesli zeby tego kiedy
bylo potrzeba / abyście tego dobrowolnym
tege małzenstwa skonczentiu wydali. A ja
niedostoiny sluga Bozy złączam was w to
swete małzenstwo.

Germanicæ.

D Ich werdet ihr lieben Herren und Fra
wen bezeugen / wo es donnöhten thun
würde vor Gott und der Welt. Und ich
als ein unwirdiger Diener Gottes / gebe
euch zwo personen Ehelichen zusammen.

Et subiungat.

Q Vos ergo Deus coniunxit hominon
separet. Et ideo Matrimonium inter
vos contractum ratifico & benedico: In

nomine Pa + tris, & Fi + lij & Spiritus + Sancti. Amen.

Postea sublata Stola iubeat eos flectere & dicat.

OREMVS.

Quæsumus Omnipotens Deus instituta providentiæ tuæ pio favore proficere, ut quos legitima societate connectis, longæua pace custodias. Per Christum Dominum nostrum. Amen. *Ms. Jh. die 24. 127.*

Et benedictio Dei Omnipotentis Pa + tris, & Fi + lij, & Spiritus + Sancti descendat super vos & maneat semper. Amen. Crescite in Domino, & multiplicamini, & replete terram, ut mereamini vitam æternam, Amen.

Nomina Sponsorum: Testium: annus: & dies notetur.

PRO FUGANDA STERILITATE.

Ver. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

Resp. Qui fecit cælum & terram.

Postea dicatur Canticum Annæ: Exultavit cor meum in Domino &c. Ex laudibus ser. 4.

**Quo finito dicat. Kyrie eleison. Chriſte
eleison.**

Kyrie eleison. Pat. noſter. Ave Maria & c.

Ver. Saluam fac ancillam tuam.

Reſp. Deus meus ſperantem in te.

Ver. Sint filij tui ſicut nouellæ oliuarum

Reſp. In circuitu menſæ tuæ.

Ver. Domine exaudi orationem meam.

Reſp. Et clamor meus ad te veniat.

Ver. Dominus vobiscum.

Reſp. Et cum ſpiritu tuo.

OREMVS.

DEus qui emortuam vuluam Saræ ita
per Abrahæ ſemen fecundare digna-
tus es, vt ei contra ſpem ſobolis filius naſ-
ceretur, præſta famulæ tuæ N. pro ſua
ſterilitate deprecanti, vt marorẽ fecun-
ditatis ab ea ſubmoueas, & ad concipiẽ-
dam ſobolem & fecunditatem tribuas, &
filium, quem donaueris, clementer bene-
dicas. Per Chriſtum Dominum noſtrum. A.

OREMVS.

Maeſtatis tuæ clementiam Deus Pater
omnipotens ſuppliciter exoramus,

vt preces nostras pro sterilitate famulæ
tuæ. **N.** benignus assumas, & ei prolem
tibi & hominibus gratiosam concedere
digneris. Per Christum Dominum no-
strum. Amen.

Vade in pace, & Deus Israel det tibi pe-
titionem tuam, quam rogasti cum,

Post hæc aspergat eam aqua benedicta
& doceat, vt quando potest, dicat, vel
dici faciat Psalmum Beati omnes qui ti-
ment Dominum. Pater nost. Ave Maria
Credo. Et vt honestè cum viro suo vi-
uat & pudice actum matrimonialem ex-
erceat.

MODVS INTRO- DUCENDI MULIERES post partum

Sacerdos superpellicio & Stola indu-
tus genua flectens ad pedem altaris,
vel in alio loco competenti dicat.

Ver. Adiutorium nostrum in nomine Do-
mine.

Resp. Qui fecit cælum & terram.

Postea dicat Psalmum Deus misereatur
nostri, & benedicat nobis &c. vsq; ad fi-
nem.

Mem. Quo finito dicat. Kyrie elei. Chriſte
elei: Kyrie elei: Pat: noſt. Ave Maria **Sur-**
gens ea ad fores templi dicens: Et ne
nos inducas in tentationem. **Reſp.** Sed
libera nos à malo.

Ver Domine exaudi orationem meam.

Reſp: Et clamor meus ad te veniat.

Fleſcat ipſa.

OREMVS.

Omnipotens ſempiternæ Deus, Maie-
ſtatem tuam ſuppliciter exoramꝰ, vt
ſicut vnigenitus tuus cum noſtra carnalis
ſubſtantia eſt in templo præſentatus; ita
facias hanc famulam tuam, cum prole ſua
purificatis tibi mentibus præſentari, per
eundem Chriſtum Dominum noſtrum.

Reſp. Amen.

Alpergat eam aqua benediſta dicens:
Per aquæ huius benediſtæ aſperſionem,
det tibi Dñs gratiam & benediſtionem.

**Deinde data ei in dexteram manum
extremitate Stolæ inducat eam in Eccle-
ſiam dicendo.**

Ingredere famula Domini in templum
Dci, & adora filium Virginis qui tibi

con-

contulit fecunditatem prolis, vt habeas
vitam æternam. In nomine Patris, & Fi-
lij, & Spiritus Sancti. Amen.

MODUS COMMUNI- CANDI INFIRMVM.

Sacerdos delaturus Eucharistiam ad in-
firmum, induat se superpellicio & Sto-
la, & in pixidem reponat duas hostias v-
nam pro infirmo alteram pro reditu, nisi
magna distātia loci esset, & tunc vna suf-
ficat, ac sine vllō apparatu externo, præ-
ter Stolum. Ingressus cubiculum infirmi
dicat. Pax huic domui. Resp. Et Omni-
bus habitantibus in ea. Et deposita su-
per mensam honestè stratam Eucharistia,
aspergat infirmum aqua benedicta di-
cens: Asperges me Dñe &c. Postea dicat:
Ver. Saluum (saluam) fac seruum tuum
(ancillam tuam)

Resp. Deus meus sperantem in te.

Ver. Mitte ei Domine auxilium de sancto

Resp. Et de Sion tuere illum, (illam)

Ver. Nihil proficiat inimicus in eo.

Resp. Et Filius iniquitatis non apponat
nocere ei.

Ver. Ego ei Domine turris fortitudinis.

Resp. A facie inimici.

Ver. Domine exaudi orationem meam.

Resp. Et clamor meus ad te veniat.

Ver. Dominus vobiscum

Resp. Et cum spiritu tuo.

OREMVS.

Omnipotens & misericors Deus, quæsumus immensam pietatem tuam, vt ad introitum humilitatis nostræ famulum tuum (famulam tuam) **N** in hoc habitaculo egrotantem salutiferè visitare digneris sicut visitasti Tobiam & Saram, socrum Petri, & seruum Centurionis: vt sanitate animæ & corporis, per tuam visitationem recepta, gratiarum tibi actionem in Ecclesia referat. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Deinde audiat confessionem infirmi, (nisi eam antea audierit) quæ finita, oretur Pat. nost. Aue Maria Credo, tandem dicatur Confiteor, & sacram Eucharistiam ei porrigat, modo quo sequitur.

Exurgat Deus & dissipentur inimici eius, & fugiant, qui oderunt eum a facie eius. Iusti autem epulentur & exultent

tent in conspectu Dei , & delectentur in
læticia.

Deinde alloquatur infirmum.

Lorhaucice.

E Ye tu aridzan ka appatß so zyme te
Christus Dewe Däls / cas passoules
pestitayß / vnd ta mayze cas muziges dzy
gohennes: *Resp. Es tyc.*

Saz man päc / vnd sitte pe touwe kruec.

D Kunx Jesu Christe / es nä äsme cenix ka
tu appatß manne lumpyte nat / bet saz
ar wene warde / tad bus manna dwäsel
wässel.

Esthonicc.

R As fina bsue / et se tähe all / om Isänd
Christus / heige Jumala Poig / se ilma
erä—lunastaya / nink se elo—andya leib:
Resp. Mina bsu.

Dele mino perrä / nink löö oma ritna päte.

D Isänd Jesus Christus / mina ey ole ni
auwus / et fina tules mino kattuße alla
änne ätle üh sena sis saab terwes mino
heng. Sino läe sisse / nink sino hole sisse /
anna mina oma hengge: fina olet miñu erä
lunastanu / heigge Jumal nink inimine.

Polonice.

Wierzysz że pod ta osoba test Christus
syn Boży / zbawiciel świata / y po-
słannik ożywiający : *Resp.* wierzę.

Mówię ja mna błog. sie wpterf.

Panie Jesu Chryste / nie testem godziem /
godna tzebis wszedł do przybytku mego :
ale tylko rzekni słowem / a będzie zbawiona
duša moja.

Germanice.

Glaubstu auch das vnter dieser gestalt
sey Christus der Sohn G Ottes / der
Seligmacher der Welt / vnd das lebende
machende Brot : *Resp.* Ich glaube

*Sprich mir nach vnd schlage an deine
Brust.*

Herr Jesu Chryste / ich bin nicht würdig
das du eingehst vnter mein Tack / son-
dern sprich mit einem wort / so wirdt meine
Seel gesund.

*Deinde communicet infirmum di-
cendo.*

COrpus & Sanguis Domini nostri Iesu
Christi custodiat animam tuam in vi-
tam æternam. Amen.

Repo-

**Reponens S. Eucharistiam in pixidem
dicat.**

O sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur, &c.

Deinde super infirmum dicat.

Dominus vobiscum. **Resp.** Et cum Spiritu tuo.

Sequentia Sancti Euangelij secundum Marcum. **Resp.** Gloria tibi Domine.

Recumbentibus illis undecim apparuit Iesus, & exprobrauit incredulitatem eorū, & duritiam cordis quia ijs, qui viderant eum resurrexisse non crediderunt: Et dixit eis: Euntes in mundum vniuersum, prædicate Euangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit: qui vero non crediderit, condemnabitur. Signa autem eos qui crediderint, hæc sequentur. In nomine meo dæmonia eijcient: linguis loquentur nouis: serpentes tollent: & si mortiferum quid biberint, non eis nocerit: super ægros manus imponent, & bene habebunt.

Hic Sacerdos imponat utramq; manum

num capiti xgrotantis, & valedicat, confoleturq; illum exhortando ad patientiam. Tunc adorato & accepto Sacramento, conuersus ad infirmum & alios dicat; Pax & benedictio Dei Omnipotentis Patris, & Fi + Iij, & Spiritus Sancti descēdat super vos & maneat semper. A.

RITVS ADMINISTRAN DI EXTREMAM VNCTIONEM

Sacerdos superpellicio & Stola fit indutus, habeat qui cum lumine præeat ante sacrum Chrisma, inter eundem dicat 7 psalmos penitentiales vel in reditu, v. l. in Ecclesia si memoriter nescit: locus quo defertur sit mundus mensa munda mappa constrata, habeatur scutella cum sale & aqua, & sex stuppis lini vel canabis ad abstergendum oleum infirmo & aqua cum sale ad abluendas manus sacerdotis.

Sacerdos ingressus habitationem infirmi dicat faciendo crucem cum oleo salis.
Ver. Pax huic domui

(Cro.

Resp. Et omnibus habitantibus in ea.

Collocato in mensa oleo, conuersus versus infirmum & astantes genuflectentes dicat.

Ver-

Ver. Dominus vobiscum

Resp. Et cum spiritu tuo.

OREMVS.

Introeat Domine Iesu Christe domum
hanc sub nostræ humilitatis ingressu
æterna felicitas, Diuina prosperitas, serena
læticia, charitas fructuosa, sanitas
perpetua. Effugiat ex hoc loco accessus
dæmonum: Ad sint Angeli pacis: domumq;
hanc deserat effugata discordia. Magnifica
Domine super nos nomen sanctum tu-
um, & bene ✝ dic nostræ conuersationi,
sanctifica nostræ humilitatis ingressum,
qui sanctus & pius es, & permanens cum
Patre & spiritu sancto, in secula seculo-
rum. Amen.

Deinde iuxta personæ exigentiam di-
cat aliqua de hoc Sacramento simulq; æ-
grum hortetur ad patientiam, & virum
hoc Sacramentum desideret quærat: quod
vbi fecerit dicat.

Ver. Adiutorium nostrum ✝ in nomine
Domini.

Resp. Qui fecit cælum & terram.

Aspergat infirmum aqua benedicta dicēs.

Asperserat te Dominus rore gratiæ suæ
ad

ad obtinendam animæ & corporis salutem, & vitam æternam **Resp. Amen.**

Deinde Sacerdos dicat Litanias genuflexus.

Kyrie eleison **C**hris̄te eleison **Kyrie**
eleison.

Sancta Maria

Sancte Michael

S. Gabriel

S. Raphael

Omnes sancti Angeli & Archangeli

S. Ioannes Baptista

Omnes S. Patriarchæ & Prophetæ

S. Petre

S. Paule

S. Andrea.

S. Iacobe

S. Ioannes

Omnes sancti Apostoli & Euang:

Omnes sancti discipuli Domini

Omnes sancti innocentes

S. Stephane

S. Laurenti

S. Adalberte

S. Stanislac

S. Venceslac

S. Floriane

Orate vel Ora pro eo

Omnes

O mnes sancti martytes

S. Syluester

S. Gregori

S. Augustine

S. Hieronyme

S. Martine

O mnes **S.** Pontifices & Confessor.

O mnes Sancti Doctores

S. Benedicte

S. Francisce

S. Bernarde

O mnes sancti Monachi & eremitæ

O mnes sancti Sacerdotes & Leuitæ

S. Maria Magdalena

S. Anna

S. Agnes

S. Lucia

S. Catharina

S. Barbara

O mnes sanctæ Virgines & Viduæ

O mnes Sancti & Sanctæ Dei

Propitius esto **P**arce ei Domine

Propitius esto **E**xaudi eum Domine:

Ab ira tua

Ab insidijs Diaboli

Ab animæ & corporis infirmitate

Asubitanea & improuisa morte

Adiam

Orate vel Oraproco

Orate vel Oraproco.

Liscū Dñe:

A damnatione perpetua
A b omni malo
P er mysterium sanctæ incarnationis tuæ
P er Aduentum & Natiuitatem tuam
P er crucem & passionem tuam
P er mortem & sepulturam tuam
P er sanctam Resurrectionem tuam
P er admirabilem ascensionem tuam
P ei aduentum Spiritus S. Paracliti
I n die iudicij
P eccatores
V t veniam ei dones
V t præsentem infirmum visitare & consolari digneris.
V t compunctionem cordis & fontem lacrymarum illi dones
V t cogitationes prauas & tentationes ab eo remoueas.
V t remissionem peccatorum ei dones
V t spatium veræ penitentia ei concedas
V t sanitatem animæ, & si expedit corporis ei tribuas
V t gratiam & consolationem Spiritus Sancti illi infundas
V t ei in præsentis periculo succurrere digneris.

Vt

Libera eum Domine

Terogant audi nos.

Libera eum Domine
Ut vitam æternam ei dones. **Te**rogamus audi nos.

Ut nos peccatores pro eo orantes exaudire digneris. **Te**rogamus audi nos.

Fili Dei. **Te**rogamus audi nos.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi
Parce ei Domine.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi. Mi-
serere ei.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi Sa-
na eum Domine.

Christe audi nos. **C**hriste exaudi nos.

Kyrie eleison. **C**hriste eleis: **Kyrie** eleis.

Pater noster secreto.

*Te*rogamus audi nos.
Ver. Et ne nos inducas in tentationem.

Resp. Sed libera nos à malo.

Ver. Saluum fac seruū tuum (ancillā tuā)

Resp. Deus meus sperantem in te.

Ver. Mitte ei Domine auxiliū de sancto.

Resp. Et de Sion tuere eum. (eam.)

Ver. Nihil proficiat inimicus in eo. (ea)

Resp. Et filius iniquitatis non apponat
nocere ei.

Ver. Esto ei Domine turris fortitudinis.

Resp. A facie inimici.

Ver. Dominus opem ferat illi super le-
ctum doloris eius.

D

Resp.

Resp. Vniuersum stratum eius versasti in infirmitate eius.

Ver. Domine exaudi orationem meam.

Resp. Et clamor meus ad te veniat.

Ver. Dominus vobiscum.

Resp. Et cum spiritu tuo.

OREMVS

Domine Deus Omnipotens, qui per Apostolum tuum Iacobum locutus es infirmatur quis in vobis; inducat Presbyteros Ecclesie, & orent super eum, vngentes eum oleo sancto in nomine Domini, & oratio fidei saluabit infirmum, & si in peccatis sit, dimittentur ei & alleuiabit eum Dominus. Cura quæsumus Domine Redemptor noster, Spiritus sancti gratia languores huius infirmi, omniaque eius vulnera sana, & peccata dimitte, atque dolores cunctos cordis & corporis ab eo repelle, plenam ei interius exteriusque sanitatem misericorditer redde, vt ope misericordie tue restitutus & sanatus, ad pristina pietatis tue reparetur officia.

Virtutum caelestium Deus, qui ab humanis corporibus omnem languorem, & omnem infirmitatem precepti tui potestate depellis; adesto propitius famulo

mulo tuo, vt fugatis infirmitatibus, & vi-
ribus receptis nomen sanctum tuum, in-
staurata protinus sanitate benedicat Per
Dominum nostrum Iesum Christum fil.

*Tempore imminentis periculi mortis
infirmi, poterint supradictæ orationes &
Litaniæ omitti, quæ postea in templo sup-
pleantur. Deinde Sacerdos lauet manus,
& vulgari lingua hortetur eum his verbis.*

Charissime recordare quod multoties
Deum offendisti quinque sensibus tuis
exterioribus, scilicet: Visu, Auditu, Gu-
stu, Odoratu, Tactu. Ideo ora Deum, vt
tibi peccata tua dimittat, & ego te vn-
gam Oleo consecrato, & oratio fidei sal-
uabit te, & alleuiabit te Dominus, si tibi
expediuerit: & si in peccatis es, dimit-
tentur tibi,

Lothauice.

Mans droux abdoma / ka tu doudz: reyze
Dewe touwe Runge apkaytenaysh es/
ar touwems pec arigems pratems lydžka
ar Kadžāšen / Dzyrdāšen / Smelkāšen/
Dšišen / vnd Ayskaršen. Topāclūdž Des
wam / ka tas teuw touwes grākes grib pam
māst / vñ es teuw grib apswaydyt ar to swāte

ölie/ vnd ta lukhen tās Tyceybes teuw swā-
te darrys: vnd Dewš Kunx teuw yz touwe
nāwāsselybe pallydzās/ia tas teuw par lab-
be bus: Vnd ia tu wāl eřhan kademas grā
kems es/ tad bus te teuw pammājie.

Esthonicc.

A Kmas weli/ mette et sa saggēete olet
patnu Jumalat wasta / omme wude
mtelde—ga/ se om / filmi—ga/ kōrwu—ga/
maizmise—ga nena—ga / kätte—ga ninē
yalgu—ga. Seperāst palle Jumalat / et
temā sino pattu andis annas: nink mina
taha sinno wōida se pūhā wōidmisse—ga /
ninē se usu palwus tiēeb sinno ensas. Nink
Jumal Isānd pāstāp sinno erā finust tō/
west / kui terwus sulle tarbis tulep : ent kui
sa wēel pattu sisen olet andas sulle ne sa/
ma andis.

Polonice.

B Kācie miły / (miła sioſtro) pāmietay
żes wiele kroc Pānā Boga obrāzil pta-
cia smyslow zwierzchnych / to test / widzē-
niem / słuſzeniem / powoniatem / smakowa-
niem / y dotykaniem. Przetō pros Pānā
Boga

Boga/ abny grzechy twoje odpuscil/ & ia
ciebie pomaze oleiem poswieconym/ &
modlitwa wiary zbawi ciebie y dopomozie
Pan Bog z tway choroby/ bedzieli to z le/
pshym twoim: & testis test w grzechach bedae
odpuszczone/

Germanice.

P Jeber **N.** bedencke das du bilmals den
Allmechtigen Gott verzürnet hast/ mit
deinen fünff eusserlichen Sinnen/ als nemb-
lich/ mit dem Gesicht/ Schör/ Geschmaß/
Geruch/ vnd Greiffen. Derowegen bitte
Gott/ das er dir deine Sünden verzeihe/
vnd ich wil dich salben mit dem geweyheten
Oel/ vnd das Gebet des Glaubens wirdt
dich seligmachen: Vnd der Herr wird dich
erheben auß deiner Kranckheit/ so es dir
zum besten gereichen wird: Vnd so du noch
in Sünden steckest/ werden sie dir verge-
ben werden.

*Tunc intincto pollice manus dextræ in
Oleum sacrum faciat signum crucis super
vtrumq; oculum infirmi. Et primo super
dextrum, deinde ad sinistram dicendo;*

V Ngo hos oculos tuos oleo sanctifica-

to: In nomine Pa + tris, & filij, & Spiritus Sancti. Et per istam sanctam vnctionem, & suam pijsimam misericordiam, iadulgeat tibi Dominus, quidquid deliquisti per visum. Amen; Pax tecum.

Et tergat stuppa loca inuncta, & reponat eam in scutellam præparatam. Manus verò & pedes, præterquam quod stuppa absterguntur, etiam panniculis mundis, vel foccis ligentur qui postea cumentur: vel si moriatur infirmus cum ijs sepeliatur.

Ad aures.

V Ngo has aures tuas olei sacra liqueore. In nomine Pa + tris, & Filij, & Spiritus Sancti. Et per istam sanctam vnctionem, & suam pijsimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus, quidquid deliquisti per auditum. Amen. Pax tecum

Ad nares.

V Ngo has nares oleo sacro. In nomine Pa + tris & Filij, & Spiritus Sancti. Et per istam sanctam vnctionem, & suam pijsimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid deliquisti per odoratum. Pax tecum.

Ad labia.

V Ngo hæc labia consecrati olei medicinali.

cameuto. In nomine Pa + tris, & Filij,
& Spiritus Sancti. Et per istam sanctam
vnctionem, & suam pijsimam misericor-
diam, indulgeat tibi Dominus, quicquid
deliquisti per gustum & locutionem. A-
men. Pax tecum

Ad manus.

*Hæ autem Sacerdotibus exterius, cæ-
teris interius vnguntur.*

Vngo has manus tuas oleo benedicto.
In nomine Pa + tris, & Filij, & Spi-
ritus Sancti. Et per istam sanctam vncti-
onem, & suam pijsimam misericordiam
indulgeat tibi Dominus, quicquid deli-
quisti per tactum. Amen. Pax tecum.

Ad pedes.

Vngo hos pedes tuos oleo benedicto
In nomine Pa + tris, & Filij, & Spi-
ritus Sancti. Et per istam sacram vnctio-
nem, & suam pijsimam misericordiam
indulgeat tibi Dominus quicquid deli-
quisti per gressum. Amen. Pax tecum

*Quibus peractis Sacerdos lauet polli-
cem cum sale & aqua supra scutellam, in
quam stупpa reposita est & iubeat ea o-
mnia simul comburi.*

Deinde dicat.

V Nxi te in nomine Patris, & Filij, &

Spiritus Sancti, obsecrans misericordiam ipsius Domini ac Dei nostri: vt fugatis omnibus doloribus & incommoditatibus corporis, recuperetur in te virtus & salus quatenus per huius operationem mysterij, & per hanc sacri Olei vnctionem, atq[ue] nostram deprecationem, virtute Sanctæ Trinitatis, pristinam ac magis robustam percipere merearis sanitatem. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

OREMVS.

Domine Deus Saluator noster, qui es vera salus & medicina, & à quo omnis sanitas, & medicamentum venit, qui nos Apostolico documento instruis, vt languentes Olei liquore tangeremus: respice propitius super hunc famulum tuum, & quem languor cruciat ad exitum, & virium defectus trahit ad occasum, medela tuæ gratiæ restituat ad salutem. Per Christum Dominum nostrum Amen.

OREMVS.

Respice Domine propitius super hunc famulum tuum, & opem ei ferre dignare, super lectum doloris eius, impone

manum tuam manui nostræ, nec nostram
peccatorum dextram spernat infirmitas,
sed ad inuocationem tui nominis vereac-
tur, & fugiat, vt sanitas pristinæ restitua-
tus exurgat, & sanctæ Ecclesiæ tuæ re-
presentetur incolumis. Per Christum Do-
minum nostrum. Amen.

**Orationibus finitis Sacerdos ponat
manum suam dexteram, super infirmum
& dicat.**

Sancte te Deus Pater qui te creauit

Sancte te Dei filius, qui pro te in
cruce passus est.

Sancte te Spiritus Sanctus, qui su-
per te in baptismo effusus est.

**Astan-
tes
Res.
Amē.**

Deinde faciens signum crucis dicat-

Sancte te Sancta Tri-
nitatis vnus De-
us, ab omni dolore & infirmitate. Qui
viuit & regnat Deus per omnia secula se-
culorum. **Resp.** Amen.

Dominus noster Iesus Christus apud te
te fit, vt te defendat: Intra te fit, vt
te **+** reficiat. Circa te fit, vt te conser-
uet: Ante te fit, vt te **+** deducat: Post te
fit, vt te con-**+** fortet. Super te fit, vt te
vndiq; muniat atq; bene **+** dicat. Spiri-
tus Sanctus descendat & maneat super te

Res. Amen.

D 5

Pro-

Propitietur Dominus cunctis iniquitati-
bus tuis. **Resp.** Amen.

Et sanet omnes languores tuos. **Res.** A.
Redimatq; de interitu vitam tuam.

Resp: Amen.

Et faciet in omnibus bonis desiderium
tuum.

Qui solus in Trinitate vnus Deus viuit &
& regnat in secula seculorum. **Resp.** A.

Ver. Pax tecum.

Resp. Et cum spiritu tuo.

Et benedictio Pa + tris, & Fi + lij, &
Spiritus + Sancti descendat super te, &
maneas semper. **Resp.** Amen.

MODVS CONFIC- ENDI AQVAM BENE- dictam.

Ver. Adiutorium nostrum in nomine Do-
mini.

Resp. Qui fecit cælum & terram.

Exorcizo te creatura falis per + Deum
vium, per + Deum verum, per +
Deum sanctum, per Deum, qui te per
Eliseum Prophetam in aquam mitti
iussit, vt sanaretur sterilitas aquæ; vt
effi-

efficiaris sal exorcizatum in salutem cre-
dentium, & sis omnibus te sumentibus
sanitas animæ & corporis: & effu-
giat atq; discedat a loco, in quo asper-
sum fueris, omnis phantasia & nequitia,
vel versutia diabolicæ fraudis, omnisq;
spiritus immundus adiuratus. Per eum,
qui venturus est iudicare viuos & mortu-
os, & seculum per ignem. *Resp.* Amen.

OREMVS.

Immensam clementiam tuam Omnipotens Deus humiliter imploramus, vt hanc creaturam salis quam in vsum generis humani tribuisti, bene + dicere & sancti + ficare tua pietate digneris vt sit omnibus sumentibus salus mentis & corporis: & quicquid ex eo tactum, vel respersum fuerit, careat omni immunditia, omniq; impugnatione spiritualis nequitie. Per Dominum nostrum Iesum Christum.

Exorcismus aquæ.

EXorcizo te creatura aquæ in nomine
Dei

Dci + Patris omnipotentis, & in nomi-
ne Iesu + Christi, & in virtute Sancti +
Spiritus, vt fias aqua exorcizata, ad ef-
fugandam omnem potestatem inimici, &
ipsum inimicum eradicare, & explantare
valeas cum Angelis suis apostaticis; per
virtutem eiusdem Dñi nostri Iesu Christi,
qui venturus est iudicare viuos & mor-
tuos, & seculum per ignem. *Resp, A.*

OREMVS.

DEus qui ad salutem humani generis
maxima quæq; Sacramenta in aqua-
rum substantia condidisti: adesto propi-
tius inuocationibus nostris, & elemento
huic multimodis purificationibus præ-
parato, virtutem tuæ bene + dictionis
infunde; vt creatura tua mysterijs tuis
seruiens, ad abigendos dæmones, mor-
bosq; pellendos, Diuinæ gratiæ sumat ef-
fectum: vt quicquid in domibus vel in
locis fidelium hæc vnda resperferit, ca-
reat omni immunditia, liberetur à noxa;
non illic resideat spiritus pestilens, non
aura corrumpens: discedant omnes in-
fidie latentis inimici; & si quid est, quod
aut

aut incolumitati habitantium inuidet,
aut quieti, aspersione huius aquæ effugiat
vt salubritas per inuocationem sancti tui
nominis expectita, ab omnibus sit impu-
gnationibus defensa. Per Dominum no-
strum Iesum Christum &c.

**Hic mittat sal in aquam in modum cru-
cis dicendo semel.**

Commistio salis & aquæ pariter fiat: in
nomine Pa + tris, & Fi + lij, & Spi-
ritus + Sancti. **Resp.** Amen.

Ver: Dominus vobi cum.

Resp. Et cum spiritu tuo:

O R E M V S.

DEus inuidæ virtutis auctor, & insu-
perabilis imperij Rex, ac semper
magnificus triumphator, qui aduersæ do-
minationis vires reprimis: qui inimici ru-
gientis sæuitiam superas: qui hostiles
nequitias potentèr expungas: te Domine
tremètes & supplices deprecamur ac pe-
timus: vt hanc creaturam salis & aquæ
dignantèr aspicias: benignus illustres:
pietatis tuæ rore sanctifices: vt vbiunq;
fuerit aspersa, per inuocationem sancti tui

nominis, omnis infestatio immundi spiritus abigatur: terrorq; venenosi serpentis procul pellatur, & presentia sancti spiritus nobis misericordiam tuam poscentibus; ubiq; adesse dignetur. Per Dominum nostrum Iesum Christum &c.

Postea aspergat Salem & tandem populum dicendo Antiphonam:

Asperges me Domine hyssopo, & mundabor: Lauabis me & super niuem dealbabor: Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam. Gloria Patri & Filio, & spiritui Sancto: Sicut erat in &c. Asperges me &c. repetatur.

Ver: Ostende nobis Domine misericordiam tuam.

Resp. Et salutare tuum da nobis.

OREMVS.

EXaudi nos Dñe sancte Pater omnipotens æterne Deus, & mittere digneris sanctum Angelum de cælis, qui custodiat, foueat, protegat, visitet, atq; defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum nostrum.

Resp. Amen.

Pax æterna quando canitur, sequitur.

Ver. Beati qui habitant in domo tua Dñe

Resp.

Resp. In secula seculorum laudabunt te.

Oratio Præfata. Exaudi.

A Dominica Paschæ vsq; ad Dominicam Pentecostes.

Vidi aquam egredientem de templo a latere dextro: Alleluia. Et omnes ad quos peruenit aqua ista, salui facti sunt, & dicent, Alleluia. Alleluia: Confitemini Domino quoniam bonus, quoniam in seculum misericordia eius. Glo. Pa. & c.

Ver. Domine apud te est fons vitæ, Alle.

Resp. Et in nomine tuo videbimus lumen. Alleluia.

OREMVS.

Concede quæsumus omnipotens Deus vt qui Paschalia festa peragimus, celestibus desiderijs accensi fontem vitæ sitiamus: Iesum Christum Dominum nostrum. **Resp.** Amen.

BENEDICTIO AZURI,

MYRRHÆ, ET THVRIS IN

festo Epiphaniæ.

Ver. Adiutorium nostrum in nomine Dñi

Resp. Qui fecit cælum & terram.

Ver. Domine exaudi orationem meam.

Resp. Et clamor meus ad te veniat.

Ver. Dominus vobiscum.

Resp. Et cum spiritu tuo.

Bene + dico te creatura Auri, Thuris,
& Myrrhæ, per Deum Patrem omni-
potentem: per Iesum Christum filium eius
& Spiritum paracletum: per omnia sancta
ac ineffabilia nomina Dei: & per myste-
rium huius sanctæ diei: qua eadem munera
in titulum regalem, & magnificentiam
sacerdotalem, ac sepulturam Dominicam
tres Magi obtulerunt. Bene + dico te,
vt has virtutes in te suscipias, & in te
semper teneas: vt quicumq; te creaturam
Auri, Thuris, & Myrrhæ ob reuerentiam
Diuinæ Majestatis: & ob corporis ac ani-
mæ suæ salutem circa se gestauerint, aut
quocunq; recto modo habuerint: Diuina
eos protegente potentia: ab omni peri-
culo corporis & animæ sint tuti vbiq;
mortem subitanæ, morboiq; omnes ef-
fugiant, hostiumq; visibilium & inuisibi-
lium insidias euadant. & omne desiderium
eorum prosperetur: & absoluat eos
Dominus ab omnibus tristitijs, veneficijs
& cunctis, aduersitatibus. Per Domi-
num nostrum Iesum Christum. & c.

Ver. Dominus vobiscum.

Resp. Et cum spiritu tuo.

Ver. Benedicamus Domino.

Resp. Deo gratias.

Et

Et benedictio Dei omnipotentis Pa + tris,
& Fi + lij, & Spiritus + Sancti, descendat
super nos, & super has creaturas, & ma-
neat semper. Amen.

BENEDICTIO CUIVS-
cunq; incense.

TVa quæsumus omnipotens sempiternæ
Deus inmensæ Maieſtatis dextera hanc
creaturam incense bene + dicere, & sancti-
+ ficare digneris, vt in virtute sancti no-
minis tui omnes immundorum spirituum
phantasticos incurſus effugare, omnesq;
morbos reddita ſanitate expellere; vbi-
cunq; fumus eius afflauerit, mirabiliter
poſſit: atq; tibi omnipotenti Deo odorem
fragantiſſimum perpetua ſuauitate redde-
re; Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

BENEDICTIO CARNI-
um in feſto Paſcha.

Vcr: Adiutorium noſtrum in nomine Dñi.

Reſp. Qui fecit cælum & terram.

Vcr. Dominus vobiſcum.

Reſp: Et cum ſpiritu tuo.

Et

E

Ore-

OREMVS.

DEus qui per famulum tuum Moysen in liberatione populi tui de Ægypto agnum occidi iussisti in similitudinē Domini nostri Iesu Christi, utrosq; postes domorum de sanguine huius agni perungi præcepisti: ita bene + dicere, & sancti + ficare digneris hanc creaturam carnis, quam nos famuli tui, ad laudem tuam sumere desideramus: Per resurrectionem Domini nostri Iesu Christi, qui tecum viuit & regnat in secula seculorum. Amen.

BENEDICTIO OVO-
rum.

Ver Adiuutorium nostrum in Nomine Dñi:

Resp. Qui fecit cælum & terram.

Ver: Domine exaudi orationem meam.

Resp: Et clamor meus ad te veniat.

Ver: Dominus vobiscum.

Resp: Et cum spiritu tuo.

OREMVS.

Svbueniat quæsumus Domine tuæ benedictionis gratia hæc Ouum creaturæ

turæ, de qua pullos gallinarum procreare dignatus es; vt cibus salubris fiat tuis fidelibus in tuarum gratiarum actione sumentibus. Per Christum Dominum nostrum. Amen,

BENEDICTIO LACTIS

cinorum.

Dignare Domine sancte Pater omnipotens æterne Deus bene + dicere & sancti + ficare hanc creaturam butyri, casei, lactis &c. quam ex adipe animalium producere dignatus es, vt quicumq; ex populis tuis fidelibus ex ea comederint, vel gustauerint, omni bene + dictione celesti, & gratia saturati repleantur in bonis. Per Christum Dominum nostrum &c. Et benedictio omnipotentis Pa + tris, & Fi + lij, & Spiritus + Sancti descendat super hanc creaturam **N. N.** & per virtutem sanctæ cru + cis, & mortis Iesu Christi Domini nostri, fugiat ab ea omnis infestatio Sathanæ & omne phantasma euanescat, in nomine Patris & Filij & Spiritus Sancti. Amen.

BENEDICTIO PANIS.

Domine Iesu Christe panis Angelorum,
panis viuus & æternæ vitæ, bene +
dicere dignare panem istum: sicut benedi-
xisti quinq; panes in deserto: vt omnes ex
eo dignè gustantes, inde corporis & ani-
mæ desiderabilem percipiant sanitatem.
Per Christum Dominum nostrum. Amen.

BENEDICTIO PANIS

pro infirmis.

Ver. Adiutorium nostrum in nomine Dñi

Resp. Qui fecit cælum & terram

Ver. Dominus vobiscum.

Resp. Et cum spiritu tuo.

OREMVS.

Domine Deus omnipotens descendat
benedictio Pa + tris, & Fi + lij, & Spi-
ritus + Sancti super hanc creaturam pa-
nis, vt quicunq; ex ea sumpserint, accipi-
ant sanitatem corporis, tutelam salutis,
integritatem charitatis, consolationem
spei, roborationem fidei, virtutem con-
stantiæ, & visitationem Spiritus Sancti.

Per

Per eundem Dominum nostrum Iesum Chri-
stum, filium tuum, qui tecum viuit & re-
gnat in vnitate Spiritus Sancti Deus, &c.

**BENEDICTIO POMO-
rum, & quorumlibet fru-
ctuum.**

Ver: Adiutorium nostrum in nomine Dñi
resp. Qui fecit cælum & terram.

OREMVS.

Bene+ dicquæsumus Domine, hos fru-
ctus nouos vix, siue pomorum, pyro-
rum, & omnium fructuum, quos tu de ro-
te cæli, & inundatione pluuiarum, ac tem-
porum tranquillitate ad maturitatem per-
ducere dignatus es: & præsta, vt quos ad
vſus nostros misericorditer tribuisti, cum
debita gratiarum actione percipere vale-
amus. Per Dominum nostrum Iesum Chri-
stum. &c.

Et benedictio Dei omnipotentis Pa+ tris,
& Fi+ lij, & Spiritus + Sancti descendat
super has herbas & fructus, & maneat
semper, Amen.

BENEDICTIO NOVO-
rum fructuum.

Bene + dic Domine hunc nouum fru-
ctum **N.** & presta' vt qui ex eo in tuo
sancto nomine vescetur, corporis & ani-
mæ salute potiatur. Per Christum Domi-
num nostrum. Amen,

BENEDICTIO POTVS.

Bene + dic Domine hanc Creaturam
potus, vt sit remedium salutare omni-
bus sumentibus, & presta per inuocatio-
nem sancti nominis tui, vt quicumq; ex eo
gustauerint, tam animæ quam corporis sa-
nitatem te donante percipiant. Per Chri-
stum Dominum nostrum, Amen.

BENEDICTIO COM MV-
nis ad omnia commestibilia.

Ver: Adiutorium nostrum in nomine Dñie

Resp: Qui fecit celum & terram.

Ver: Domine exaudi orationem meam.

Resp. Et clamor meus ad te veniat.

Ver: Dominus vobiscum.

Resp. Et cum spiritu tuo.

Bene + die Domine creaturam istam **N**o
vt sit remedium salutare generi huma-
no, & præsta per inuocationem tui sanctis-
simi nominis, vt quicunq; ex ea sumpse-
rint, vel gustauerint, corporis sanitatem
& animæ tutelam accipiant. Per Christum
Dominum nostrum. Amen.

BENEDICTIO SEMI-

NUM.

OREMVS.

TE Domine petimus ac rogamus, vt
fructus seminum, frumenti, filiginis,
hordei, auenæ, ac aliorum, cuiuscunq; ge-
neris existant, tuis oculis serenis, hilariq;
vultu respicere digneris. Sicut enim te-
statur es Moyse famulo tuo in terra Egy-
pti, dicens: Dic filijs Israel, cum ingressi
fuerint terram promissionis, quam eis da-
turus sum, vt primitias frugum offerant
Sacerdotibus, & erunt benedictæ fruges:
Ita nos oramus Domine auxilium gratiæ
tuæ super nos, & hos fructus ad bene-
dictionem proferendam concedas, vt non
grando furripiat, non turbo subuetat, nec
vis tempestatis detruncet, nec æris feru-
entitas, non inundatio pluuialis extermi-

net, sed incolumes & super abundantes
propter vsum hominum ad plenissimam
maturitatem perducere digneris. Per
Christum Dominum nostrum. Amen.

BENEDICTIO AVENÆ.

Bene + dic Domine creaturam istam a-
venæ: vt sit remedium salutare equis,
cæterisq; animalibus: & præsta per inuo-
cationem sancti nōminis tui, vt quæcunq;
ex ea gustauerint, corporis sanitatem per-
cipiant. Per Christum Dominum nostrum.

BENEDICTIO HERB A- rum in festo Assumptionis B. V. Maria.

Ver: Adiutorium nostrum in nomine Do-
mini.

Resp. Qui fecit cælum & terram.

*Psalm; 64. Te decet hymnus Deus in
Sion etc. Ex laudibus fer; 4*

Ver. Dominus dabit benignitatem.

Resp: Et terra nostra dabit fructum suum.

Ver: Rigans montes de superioribus suis

Resp. De fructu operum tuorum satiabitur
terra.

Ver.

Ver: Producens fœnum iumentis.

Resp: Et herbam seruituti hominum.

Ver: Vt educas panem de terra.

Resp: Et vinum lætificet cor hominis.

Ver: Vt exhilaret faciem in oleo.

Resp: Et panis cor hominis confirmet.

Ver: Misit verbum suum & sanauit eos.

Resp: Et eripuit eos de omnibus interiti-
onibus eorum.

Ver: Domine exaudi orationem meam.

Resp: Et clamor meus ad te veniat.

OREMVS.

Omnipotens sempiterne Deus, qui cæ-
lum, terram, mare, & omnia visibilia
& inuisibilia verbo tuo ex nihilo creasti;
quiq; herbas, arboresq; ad vsus hominum
animaliumq; terram gignere, & vnum-
quodq; iuxta sementem in semetipso fru-
ctum habere præcepisti, atq; non solum vt
herbæ animantibus ad victum, sed ægris
etiam corporibus prodesent ad medica-
mentū tua ineffabili pietate concessisti: te
supplici mente & ore deprecamur, vt has
diuersi generis herbas & fructus tua cle-
mentia bene-**+**dicas, & supra naturalem
a te inditam virtutem, eis benedictionis

euz nouæ gratiam infundas : vt ad vsum
hominibus & iumentis in tuo nomine ap-
plicata. omnium morborum & aduersita-
tatum efficiantur præsidium. Per Domi-
num nostrum Iesum Christum. &c.

OREMVS.

Domine qui per Moysen famulum tu-
um mandasti filijs Israel; vt manipu-
los nouorum fructuum benedicendos de-
ferrent ad Sacerdotes, tollerentq; fructus
arboris pulcherrimæ, & lætarentur coram
te Domine Deo suo, adesto propitiùs inuo-
cationibus nostris, & effunde tuæ bene-
dictionis abundantiam super nos, & super
hos manipulos nouarum frugum, vuar-
um, herbarum, & fructuum collectionem
quæ cum gratiarum actione tibi repræsen-
tamus, & in nomine tuo in hac solennita-
te bene-
dicimus: & concede, vt homi-
nibus, pecoribus, pecudibus, & iumen-
tis, contra morbos, pestes, vlcera, malefi-
cia, incantationes, veneficia, serpentum,
& aliorum venenosorum animalium &
bestiarum morsus, nec non quæcunq; ve-
nerena, remedium præstent; atq; contra di-
abolicas illusiones, & machinationes, &
frau-

fraudes tutamen ferant: in quocunq; loco
positum, vel portatum, aut habetur ali-
quid ex eis. Quatenus cum manipulis
bonorum operum meritis B. Mariæ Virgi-
nis, cuius assumptionis festum colimus,
quo ipsa assumpta est, suscipi mereamur.
Per Dominum nostrum Iesum Christum fi-
lium, &c.

OREMVS.

DEus qui virgam Iesse genitricem filij
tui Domini nostri Iesu Christi, hodi-
erna die ad cælorum fastigia ideo euexisti,
vt per eius suffragia & patrocinia fructum
ventris illius, eundem filium tuum, mor-
talitati nostræ communicares: te supplices
exoramus. vt eiusdem filij tui virtute, e-
iusq; genitricis glorioso patrocinio, isto-
rum terræ fructuum præfidijs per tempo-
ralem, ad æternam salutem disponamur.
Per eundem Dominum nostrum Iesum Chri-
stum, &c.

Et benedictio Dei omnipotentis Pa-+tris,
& Fi+lij, & Spiritus +Sancti descendat
super has creaturas & maneat semper. A.

**Postea thurificentur herbæ & aqua
benedicta aspergatur.**

BENE-

BENEDICTIO CON-
tra aues, vermes, mures, vel a-
lia animalia fructus, ter-
ram, aquas vastantia.

- Ver.** Adiutorium nostrum in nomine Dñi.
Resp. Qui fecit cælum & terram.
Ver. Domine exaudi orationem meam.
Resp. Et clamor meus ad te veniat.
Ver. Dominus vobiscum.
Resp. Et cum spiritu tuo.

O R E M V S.

P Reces nostras quæsumus Domine cle-
menter exaudi, vt qui iustè pro pecca-
tis nostris affligimur, & hanc auium, ver-
mium, murium &c. persecutionem pati-
mur, pro tui nominis gloria, ab ea miseri-
corditer liberemur, vt procul à tua poten-
tia expulsi nulli noceant: & hos campos,
agros, vineas, aquas, &c. in tranquillita-
te & quiete dimittant: quatenus ex eis sur-
gentia & orta, tuæ Maiestati deseruiant, &
nostræ necessitati subueniant. Per Chri-
stum Dominum nostrum, Amen.

O R E M V S.

Omni-

Omnipotens sempiternae Deus, omnium bonorum remunerator, & peccatorum maximus miserator, in cuius nomine omnia genua flectantur, caelestia, terrestria, & infernalium, tua potentia nobis peccatoribus omnipotenter concede: ut quod de tua misericordia confisi agimus, per tuam gratiam efficacem consequamur effectu: quatenus hos pestiferos vermes, mures &c. per nos seruos tuos maledicendo maledicas, segregando segregas, exterminando extermines, ut per tuam clementiam ab hac peste liberati, gratiarum actiones Maiestati tuae libere referamus. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Postea sequens exorcismus dicatur.

Exorcizo vos pestiferos vermes, mures &c. per Deum **+** Patrem omnipotentem, & Iesum **+** Christum filium eius, & Spiritum **+** Sanctum ab utroque procedentem, ut confestim recedatis ab his campis, vineis, agris &c. nec amplius in eis habitetis, sed ad ea loca transeat, in quibus nemini nocere possitis, pro parte omnipotentis Dei, & totius curiae caelestis & Ecclesiae sanctae Dei vos maledicens, quod quocumque ieritis, sitis maledicti, defici-

ficientes de die in diem in vos ipsos, & decrefcentes, & quatenus reliquæ de vobis nullo in loco inueniantur, nifi neceffariæ ad falutem & vſum humanum. Quod præſtare dignetur, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos, & ſeculum per ignem. Amen.

BENEDICTIO CAND- delarum.

Ver. Adiutorium noſtrum in nomine Dñi.

Reſp. Qui fecit cælum & terram.

Ver. Dominus vobifcum.

Reſp. Et cum ſpiritu tuo.

OREMVS.

Domine Ieſu Chriſte fili Dei viui bene-
+ dic candelas iſtas ſupplicationi-
bus noſtris: infunde eis Domine per virtu-
tem ſanctæ cru+ cis benedictionem cæle-
ſtem, qui eas ad repellendas tenebras hu-
mano generi tribuiſti, talemq; benedicti-
onem ſignaculo ſanctæ+ crucis accipiant,
vt quibuſcunq; locis accenſæ, ſiue poſitæ
fuerint, diſcedant principes tenebrarum,
& contremiſcant, & fugiant pauidi cum
omnibus miniſtris ſuis ab habitationibus
illis

illis: nec præsument amplius inquietare,
aut moleſtare ſeruientes tibi omnipoten-
ti Deo. Qui uiuis & regnas cum Deo Pa-
tre in vnitate Spiritus Sancti Deus, per
omnia & c.

Aspergatur aqua benedicta.

BENEDICTIO CÆRÆ.

Bene + dico te creatura cæræ in nomi-
ne Pa + tris, & Fi + lij eius vnigeniti,
& Spiritus + Sancti Paracleti, vt ſis vbiq;
diaboli effugatio, atq; omnium contuber-
nalianum eius exterminatio, adiuuante ea-
dem ſanctiſſima Trinitate, quæ in vnita-
tis eſſentia uiuit & regnat in ſecula ſecu-
lorum. Amen.

RECONCILIATIO SA- crarum veſtium poſt earum ablutionem.

Sacerdos ſuperpellicio & Stola indutus
dicat.

Ver. Adiutorium noſtrum in nomine Dñi.

Reſp. Qui tecit cælum & terram.

O R E M V S.

Omni-

Omnipotens sempiterne Deus, innocentiae restitutor, qui per Moysen famulum tuum praecipisti Sacerdotibus & ministris, ut sanctuarij vestes nitidae afferuarentur, & maculae mundarentur, ne quid inesset, quod tuae oculos offenderet Maiestatis: tibi has vestes tua benedictione consecratas referimus mundas & nitidas, suppliciter deprecantes, ut eas in usum ministerij tui pristinum, placidus ac benignus reassumere digneris quatenus sacrificium tibi acceptum, & nobis saluterum super eis offerre valeamus. Per Dominum nostrum Iesum Christum &c.

*Deinde aspergat aqua benedicta
dicens:*

Reconciliare, & ad usum pristinum sacrificij renouare. In nomine Pa+tris,
& Fi+lij, & Spiritus + Sancti. Amen.

BENEDICTIO DO-

MINISTRORUM.

Vcr. Adiutorium nostrum in nomine Dñi,

Resp. Qui fecit caelum & terram.

Vcr. Dominus vobiscum.

Resp. Et cum spiritu tuo.

ORE-

OREMVS.

TE Deum Patrem omnipotentem suppliciter exoramus pro hac domo, & pro eius habitatoribus ac rebus, vt eam bene + dicere & sanctificare, ac bonis omnibus amplificare digneris: tribue eis Domine, de rore caeli abundantiam, & de pinguedine terrae, vitae substantiam & desideria voti eorum ad effectum tuae miserationis perducas: ad introitum ergo nostrum bene + dicere & sanctificare digneris hanc domum, sicut benedicere dignatus es domum Abraham, Isaac, & Iacob, & intra parietes domus istius Angeli tui lucis inhabitent, eamq; & eius habitatores custodiant. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

OREMVS.

Defende quae sumus Domine domum istam, habitantemq; in ea, à maioribus vsq; ad minimos, à conflagratione ignis, à tempestate, ruina, peste, infirmitate, & ab omnibus periculis & insultibus inimici, vt digna & secura in te confidentium habitatio effici mereatur. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

OREMVS.

Visita quæsumus Domine habitationem istam, & omnes insidias inimici ab ea longè repelle: Angeli sancti tui habitent in ea, qui illos in pace custodiant, & benedictio tua sancta sit super eos semper. Per Dominum nostrum Iesum Christum & c.

Ultimo aspergantur partes & anguli domus aqua benedicta dicendo: Per sacram huius aquæ asperisionem, largiatur Dominus huic domui, & in ea contentis, suam benedictionem, & securam mansionem. Et benedictio Dei omnipotentis Patris & Filij, & Spiritus Sancti descendat in hunc locum, & maneat semper. Amen,

BENEDICTIO NO-
uauis,

Ver: Adiutorium nostrum in nomine Domini.

Resp. Qui fecit cælum & terram.

Ver: Dominus vobiscum.

Resp. Et cum spiritu tuo.

OREMVS.

Prospiciare Domine supplicationibus nostris & bene + dic nauim istam dextera tua sancta, & omnes qui in ea vehentur, sicut dignatus es benedicere arcam Noe ambulantem in diluuiio. Porrigere eis Domine dexteram tuam, sicut porrexisti beato Petro ambulanti supra mare: & mitte sanctum Angelum de cælis, qui liberet & custodiat eam semper à periculis vniuersis, cum omnibus, quæ in ea erunt: & famulos tuos repulsis aduersitatibus, portu semper cursuq; tràquillo tuearis: transactisq; ritè perfectis negotijs omnibus iterato tempore, ad propria cum omni gaudio reuocare digneris. Per Dominum nostrum Iesum Christum filium, & c.

Aspergatur aqua benedicta.

BENEDICTIO RE-

SEMI.

Ver: Adiutorium nostrum in nomine Domini.

Resp: Qui fecit cælum & terram.

Ver: Dominus vobiscum.

Resp: Et c um spiritu tuo.

Sequentia sancti Euangelij secundum
Lucam.

Resp: Gloria tibi Domine.

IN illo tempore. cum turbæ irruerent in
Iesum vt audirent verbum Dei; & ipse
stabat secus stagnum Genezareth. Et vi-
dit duas naues stantes secus stagnum. Pis-
catores autem descenderant, & lauabant
retia sua. Ascendēs autem in vnam nauim,
quæ erat Simonis, rogauit eum à terra re-
ducere puillam. Et sedens docebat de
nauicula turbas. Vt autem cessauit loqui,
dixit ad Simonem. Duc in altum & laxate
retia vestra in capturam. Et respondens
Simon, dixit illi; Præceptor per totam no-
ctem laborantes, nihil cepimus: in verbo
autem tuo laxabo rete. Et cum hoc fecif-
sent, concluderunt piscium multitudinem
copiosam. rumpebatur autem rete eo-
rum. Et annuerunt socijs qui erant in alia
nauis, vt venirent, & adiuuarent eos. Et
venerunt & impleuerunt ambas nauicu-
las, ita vt pene mergerentur. Quod cum
videret Simon Petrus, procidit ad genua
Iesu, dicens. Exi à me, quia homo pecca-
tor sum Domine. Stupor enim circum-
dederat eum, & omnes qui cum illo erant
in

in captura piscium, quam ceperant. Similiter autem & Iacobum & Ioannem filios Zebedæi, qui erant socij Simonis. Et ait ad Simonem Iesus; Noli timere: ex hoc iam eris homines capiens. Et subductis ad terram retibus, relictis omnibus secuti sunt eum.

OREMVS.

Domine sancte Pater omnipotens æterne Deus, qui hominem ad imaginem & similitudinem tuam creatum, piscibus maris præposuisti, cuius sunt volucres cæli & pisces maris, qui perambulant semitas maris. Tu Domine qui per filium tuum unigenitum magna potentie tue signa in piscium genere ostendisti, exhibe potentiam & misericordiam tuam piscantibus, ut quicumque in nomine filij tui dilectissimi Iesu Christi retia hæc in mare laxauerint, se cum Petro piscatore feliciter laxasse sentiant, in tue potentie ac virtutis commendatione perseuerent, & propriæ infirmitatis ac peccatorum memores, te solum potentem & misericordem agnoscant. Per eundem Dominum nostrum Iesum. &c.

Aspergat: aqua benedicta, & thurificet.

Et benedictio Dei omnipotentis Pa-
tris, & Fi+lij, & Spiritus+ Sancti, de-
scēdat & maneat super hoc rete semper. A.

*BENEDICTIO AQUA-
rum & Fluminum.*

Ver. Adiutorium nostrum in nomine Dñi.

Resp: Qui fecit cælum & terram.

Ver: Domine exaudi orationem meam.

Resp: Et clamor meus ad te veniat.

O R E M V S.

Dominie Iesu Christe, qui Iordanis flu-
men benedixisti, & in eodem bap-
tizatus aquas mundasti & purificasti, vt ele-
mentum purum efficerentur in remissio-
nem peccatorum: has aquas quoq; bene+
dicere, & sancti+ficare, & mun+dere di-
gneris, vt nil in eis noxium, nil pestilens,
vel inficiens, nil corrumpens remaneat,
sed omnia pura & munda in eis efficiantur:
quatenus quæ in vsum humanum ex
eis creata sunt, cum salute nostra & gloria
tua assumamus. Qui vivis & c.

BE.

BENEDICTIO VA-
forum.

Ver: Adiutorium nostrum &c. Domine
exaudi &c. Dominus vobiscum.

OREMVS.

Protector fidelium Deus, & subditorum
peccatorum habitator, quæsumus vt se-
renis oculis tuæ pietatis hæc vascula ita
illustrare digneris: vt super ea descendat
gratiæ tuæ larga bene⁺dictio, vt cum sa-
lubritate vtentes eis, per gratiam tuam
mereantur vasa effici munda, Per Dominū
nostrum. &c. **Aspergātur aqua benedicta**

BENEDICTIO IN PE-
ste animalium.

Ver: Adiutorium nostrum in nomine Dñi.

Resp: Qui fecit cælum & terram.

Ver: Domine exaudi orationem meam.

Resp: Et clamor meus ad te veniat.

Ver: Dominus vobiscum.

Resp: Et cum spiritu tuo.

OREMVS.

Misericordiam tuam Domine supplices
exoramus, vt hæc animalia, quæ
gravi infirmitate vexantur in nomine tuo
atq; tuæ bene + dictionis virtute sanen-
tur. Extinguatur in eis omnis diabolica
potestas, & ne vltcrius ægrotent, tu eis
Domine sis defensaculum vitæ, & reme-
dium sanitatis. Per Dominum nostrum Ie-
sum Christum, &c.

*MALEFICIORVM ET
incantationum depulsio.*

Sacerdos depulsurus eiusmodi malefi-
cia, firma fide & integritate vitæ esse,
& vel pridie tantum ieiunare, ipsa vero
die depulsionis Missam accommodatam
negotio celebrare debet.

Ver: Adiutorium nostrum in nomine Do-
mini.

Resp: Qui fecit cælum & terram.
Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie e-
leison.

Pater noster. **A**ue Maria. **C**redo.

Ver: Domine exaudi orationem meam.

Resp Et clamor meus ad te veniat.

Ver:

Ver: Dominus vobiscum.

Resp. Et cum spiritu tuo.

OREMVS.

DEus cælorum, terræ, maris, & omnium
quæ in eis sunt, conditor & modera-
tor; qui Satanam extollentem sese aduer-
sus mentem tuam, vnâ cum aëclis ipsius
sicut fulgur de cælo præcipitasti; & mi-
nistrorum eius magorum Pharaonis, Moy-
si seruo tuo resistentium, incantationes &
maleficia inefficacia reddidisti: te suppli-
ces oramus, vt incantationes, præstigias,
& maleficia huic famulo tuo (famulæ tuæ)
vel (loco) vel (his creaturis tuis) im-
proba fraude dæmonum (meritis pecca-
torum nostrorum fortassis) intenta & in-
flucta, omnipotenti virtute tua & clemen-
ti bonitate dimoueas, auertas, & iudem
inefficacia reddas, quo tyrannide eorum
liberati, tibi Domino Deo nostro expedi-
tius seruiamus, & nomen sanctum tuum
studiosius celebremus. Per Dominum no-
strum Iesum Christum, &c.

OREMVS.

Domine Iesu Christe fili Dei viui, qui de sinu Patris in terras descendisti, vt opera diaboli dissolueres, & discipulis tuis dedisti potestatem calcandi serpentes & scorpiones, te supplices precamur, vt eos ipsos antiquos serpentes atq; dracones diabolos, qui in hoc famulo tuo (hac famula tua) vel (in hoc loco) vel (in his creaturis tuis) tyrannidem sibi vsurpant, pedibus familiarum tuarum potenter subicias, & opera eorum, quae adducti incantationibus & maleficijs hominis mente corrupti, & sibi dediti, in perniciem serui tui (vel seruatorum tuorum) machinantur & exercent, Diuina clementia & virtute tua dissoluas, & inefficacia reddas. Qui cum eodem Patre & Spiritu Sancto Deus vnus regnas in secula seculorum. Amen.

Exorcismus.

EXorcizo & adiuro vos maledicti diaboli, quicumq; & quotquot estis, qui incantationibus, maleficijs, & nefarijs artibus addicti vobis hominis adducti hominem hunc (vel locum hunc) vel (has Dei creaturas) perniciosè vexatis & exagitat: vt hinc statim cum omnibus praestigijs & maleficijs vestris discedatis, nec vllam vobis

vobis deinceps potestatem in hunc homi-
nem (vel in hunc locum) vel (in has Dei
creaturas) vsurpetis. Hoc autem non mea
virtute, vel meritis vobis præcipio: sed in
nomine Dei omnipotentis Pa⁺tris, & Fi-
⁺lij, & Spiritus ⁺Sancti: & in virtute
sanctæ ⁺crucis, & mortis Christi Domini
nostri, per quam potestas omnis tenebra-
rum, & tyrannis vestra in homines, & o-
mnes creaturas Dei eneruata & exinanita
est. Recedite ergo, & fugite hinc illico, &
date locum Dei potentia dissoluentis o-
pera vestra maligna per immensam mise-
ricordiam suam. Increpet in vos digitus
Dei, qui magorum Pharaonis incantatio-
nes inefficaces reddidit, & cuius virtutem
tunc agnouistis, cum Pauli Apostoli impe-
rio vim vestram in Elymam magum &
mancipium vestrum (ad cuius nutum mul-
tis nocebatis) conuertistis, & cum in S.
Iustinam incantante, & vos virgente Cy-
priano nihil profecistis: sit super vos etiam
nunc terror Dei omnipotentis, qui vos in
ignem æternum præcipitaturus est: Pa⁺-
ter, & Fi⁺lius, & Spiritus ⁺Sanctus. A.

**His dictis aspergatur homo vel locus,
vel pecora maleficiata, aqua benedicta, &
suffi-**

*Infusu thuris, vel herbarum benedictarum
Iustrentur siue incenseantur.*

*BENEDICTIO CON-
tra omnes tempestates.*

Bene⁺ dic Domine hanc nubem, quam
ante me video: si quæ tempestas dx-
monum in ea sit, & inualescere machine-
netur, te Domino nostro Iesu Christo im-
perante destruat, & in melius conuertat,
sicut imperasti ventis & mari; & facta
est tranquillitas; sic extendere digneris te
iubente hanc nubem, ne nocere valeat
hominibus, segetibus, fructibus terræ. Ex-
tendas ergo eam Domine Iesu Christe ad
loca innocua, & inhabitabilia sylvarum,
eremorum, & locorum inhabitabilium, v-
bi nec hominibus, nec feris nocere possit.
Sicut extendisti manus tuas benedictas in
ara crucis Deo patri tuo hostiam viuam
immolando: Memento Domine Deus te-
stamenti tui sancti, & dic Angelo percuti-
enti: Cesset iam manus tua, vt non deso-
letur omnis terra, & ne perdas omnem a-
nimam viuentem: sicut iurasti Abraham
seruo tuo, Isaac famulo tuo, & Iacob di-
lecto

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleis.
Pater noster.

Ver. Et ne nos inducas in tentationem.

Resp. Sed libera nos à malo.

Ver. A porta inferi.

Resp. Libera Domine animas eorum.

Ver. Requiescant in pace.

Resp. Amen.

Ver. Dñe exaudi orationem meam. & c.

Ver. Dominus vobiscum. & c.

Deinde assurgendo profequitur.

O R E M V S.

Omnipotens sempiternè Deus, qui humano corpori animam inspirare dignatus es, dum te iubente pulvis redit in pulverem, tu imaginem tuam eidem corpori, virtute resurrectionis tuę reddendā, cum sanctis & electis tuis, æternis sedibus præcipias sociari. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Deinde defuncto in tumulum demisso Sacerdos aspergat illum aqua benedicta, & parum terrę iniiciendo dicat: De terra formasti me Domine & carne induisti me resuscita me in nouissimo die redemptor meus Domine. Ad vltimum canitur Salus Regina & c.

INDEX. RERVM.

- B**enedictio Salis ad vsum Baptismi.
- B**enedictio aquæ pro Baptismo.
- R**itus baptizandi vnum, vel plures.
- M**odus copulandi Matrimonio.
- M**odus introducendi mulieres post partum.
- M**odus communicandi infirmum.
- R**econciliatio sacrarum vestium.
- R**itus administrandi Extremam vñtionem.
- M**odus conficiendi aquam benedictam.
- B**enedictio Aucæ.
- B**enedictio potus.
- B**enedictio Auri, Myrrhæ, & Thuris: in festo Epipha.
- B**enedictio carniū. }
- B**enedictio ouorum. } in festo Paschæ.
- B**enedictio panis. }
- B**enedictio panis pro infirmis.
- B**enedictio nouorum fructuum.
- B**enedictio communis ad omnia comestibilia.
- B**enedictio segetum, & seminum:
- B**enedictio contra aues, vermes, mures, &c.

Bene

Benedictio herbarum & fructuum.
Benedictio cuiuscunq; incensi.
Benedictio lacticianorum.
Benedictio pomorum & quorumlibet fru-
 ctuum.
Benedictio domus nouæ.
Benedictio in peste animalium,
Benedictio nouæ nauis.
Benedictio retium.
Benedictio aquarum & fluminum,
Benedictio vasorum.
Benedictio candelarum.
Maleficiorum & incantationum depulsiō.
Pro fuganda sterilitate mulierum.
Conductus funeris communis.
Benedictio cæræ
Benedictio contra omnes tempestates.

La V's Es honor Reg **IC** a Lor **VMCV** m
Cia regent **I** Reg **I**na par **I**ter
Ca **L**I gen **I** s q; po **LL**.

FINIS.

Modus Introducendi Mulierem in Ec-
clesiam Post nuptias

Sacerdos Superpelliceo et stola indutus in
Ecclesia ante altare muliere constituta di-
cat.

¶ Adjuvatorum nostrum in nomine Domini
¶ Qui fecit celum et terram

Palm. 66

Deus misereatur nostri, et benedicat nobis:
illuminet vultum suum super nos, et misereatur
nostri. Ut cognoscamus in terra viam
tuam in omnibus gentibus salutare tuum.

Confiteantur tibi populi Deus confiteantur
tibi populi omnes terra dedit fructum suum

Benedicat nos Deus Deus noster benedicat nos
Deus et metuant eum omnes fines terrarum.

Gloria Patri et Filio etc

Deinde dicit Psalm. 127 ut supra pag. 31

Beati omnes qui timeant Dominum etc

Deinde jubeat famulam cum socijs genuflecte
re, et ipse stans dicat.

Kyrie eleison. Christe eleison
Kyrie eleison. Pater noster etc

V Et ne nos inducas in tentationem

R Sed libera nos a malo

V Salvam fac ancillam tuam

R Deus sperantem in te

V Nil proficiat inimicus in ea

R Et fluit iniquitatis non apponat nocere ei

V Esto ei Domine turris fortitudinis

R A facie inimici

V Domine exaudi orationem meam

R Et clamor meus ad te veniat

V Dominus vobiscum

R Et cum spiritu tuo

ORATIO

Prostrande Domine famula tua dextram celestis auxilij ut te toto corde perquirat et quod digne postulat consequi mereatur. Per Dominum nostrum etc

Tunc sacerdos data in dextram eius extremitate hostie ducens eam in Ecclesiam dicat

Ingredere in domum Dei et adora Filium

Virginis, qui tibi fecunditatem proliis tribuere dignes
 ipsum inquam Dominum nostrum Iesum Christum,
 Mediatorem Dei et hominum, Qui cum Patre et Spiritu
 S. vivit et regnat Deus in Saecula Saeculorum. Amen.

OREMUS

Omnipotens sempiternus Deus, Creator Caeli et terrae
 qui omnia de nihilo creasti, quique Adam protoplas-
 tum de limbo terrae formasti, et Evam illi in adju-
 torem dedisti eosque benedixisti, dicens: Crescite
 et multiplicamini et replete terram. Ne respicias
 ad peccata nostra sed ad finem Ecclesiae tuae.
 Et benedixisti hanc famulam tuam,
 una cum Marito suo et da ei fecunditatem. Lo-
 bolis atque de rore caeli et de pinguedine terrae abun-
 dantiam. Benedixi eis tam in domibus quam
 in agris et ubique in jumentis et pecoribus omni-
 umque Possessionibus et re familiari. Et tandem omni-
 pietate, Castitate, et morum honestate, Ordinatos
 in timore tuo perduc eos ad vitam aeternam.
 Per Christum etc Amen.

Et benedictio Dei omnipotentis Patris
 et Filij et Spiritus Sancti descendat super te et
 maneat semper & Amen.

†

Hic aspergens illam aquam benedicta
dicat

Per huius aquae aspersionem, Det tibi Domi-
nus gratiam et benedictionem.

Modus Porrigendi Viaticum.

Omnia quae supra de Communione Infirmorum.
praeter haec. sequentia.

Post illa Verba. Domine non sum dignus. dicat.

Accipe Frater (ve Soror) Viaticum Corporis
Domini Nostri IESU Christi qui Te custodi-
at ab hoste maligno et perducatur in vitam
aeternam Amen.

deinde dicat.

Et Dominus, Vobiscum Et cum Spiritu Tuo.

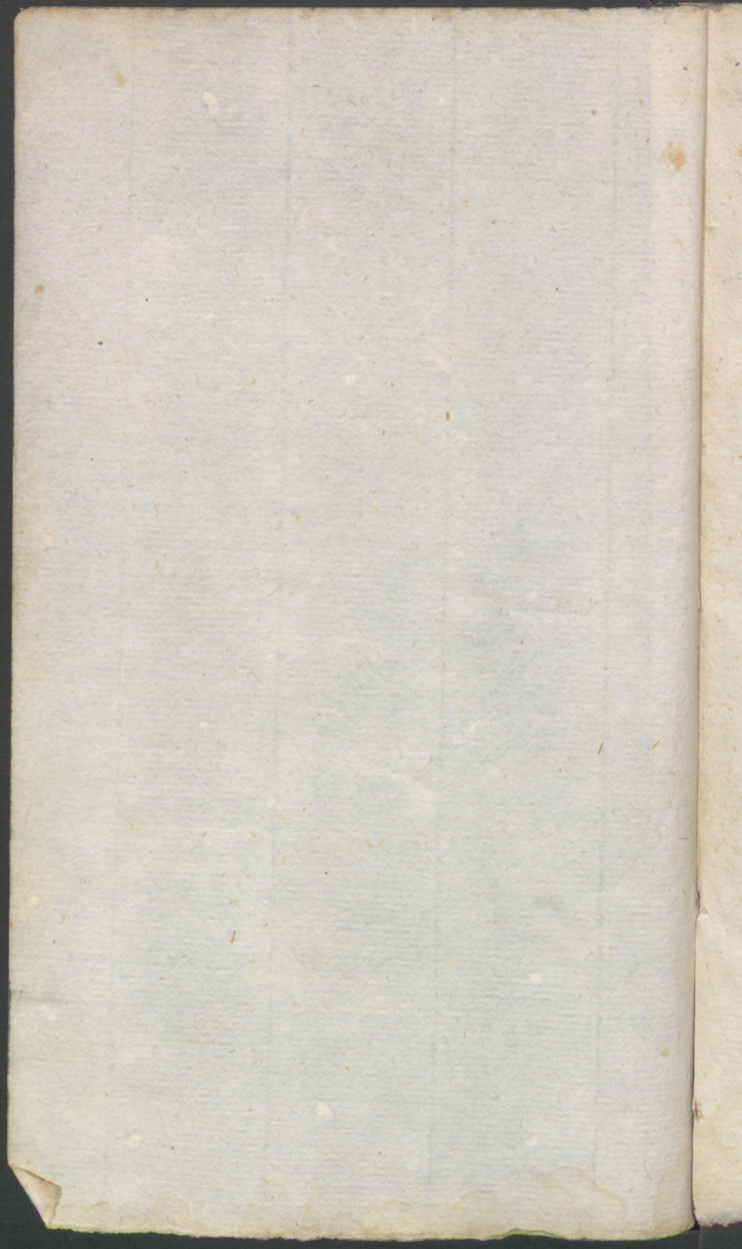
OREMUS.

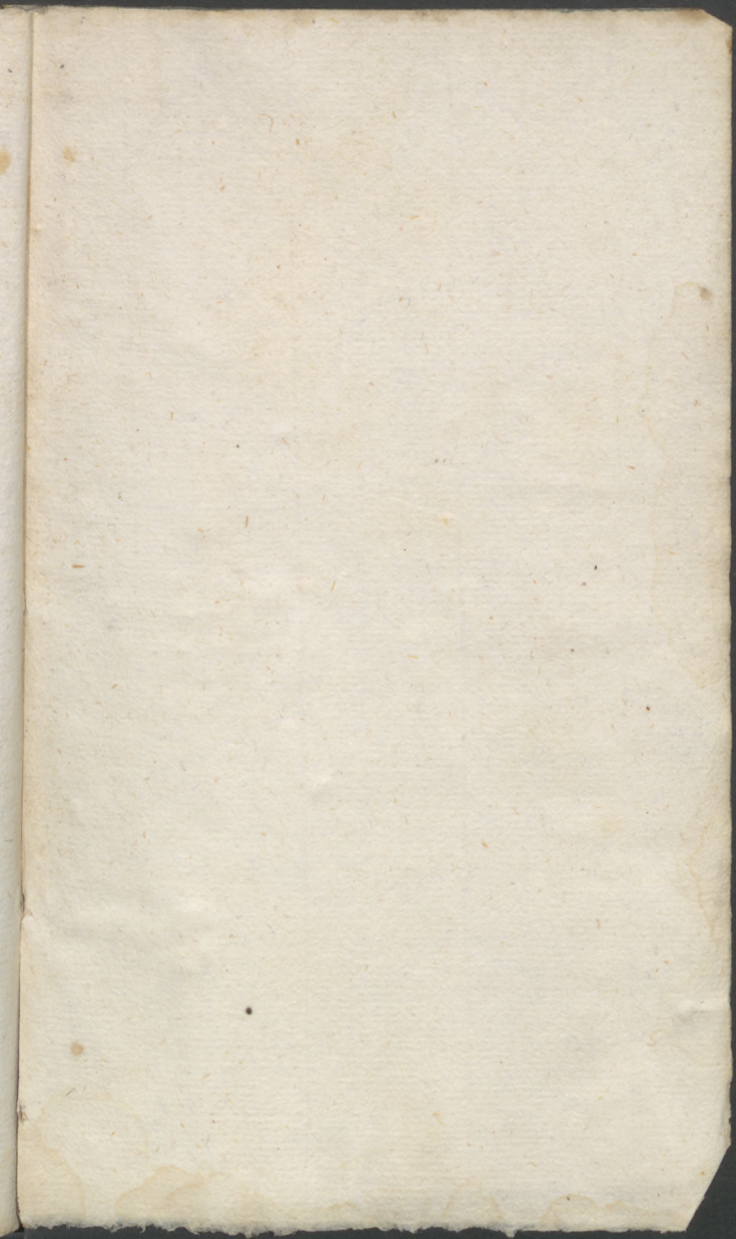
Domine Sancte Pater Omnipotens aeternus Deus.
fideliter deprecamur ut accipientis Fratri Nostro (uel Sorori
nostra) sacrosanctum Corpus Domini Nostri IESU Christi Filij
Tui tam corpori quam animae prosit ad remedium
sempiternum. Qui tecum vivit et regnat in unitate
spiritus Sancti Deus per omnia secula seculorum Amen
Deinde dicat Evangelij S. Marci ut supra.

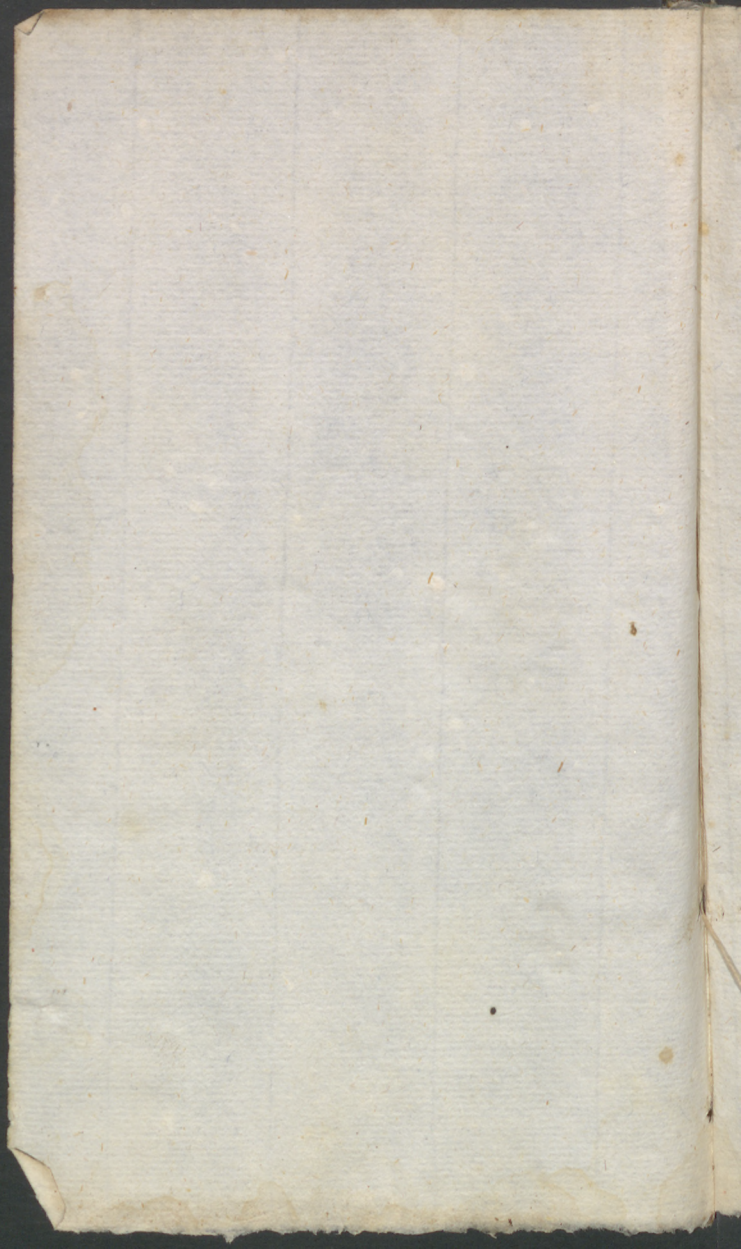

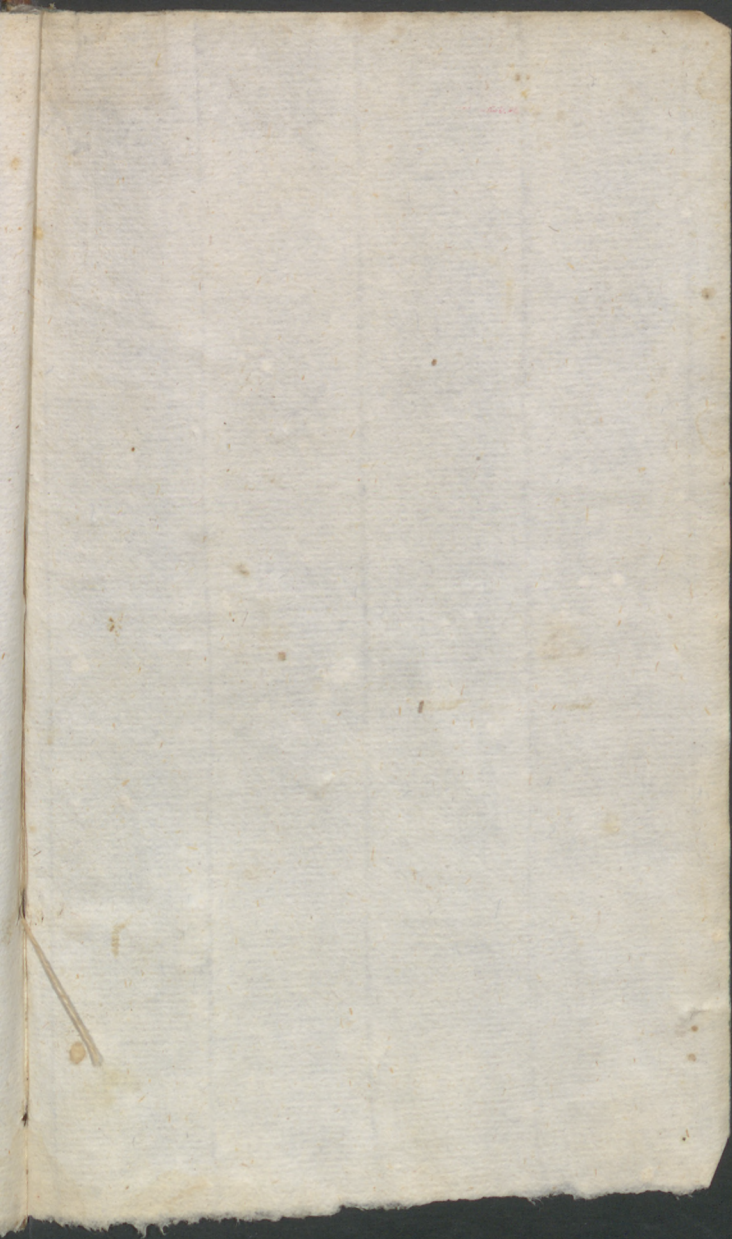
1
s
oli
am

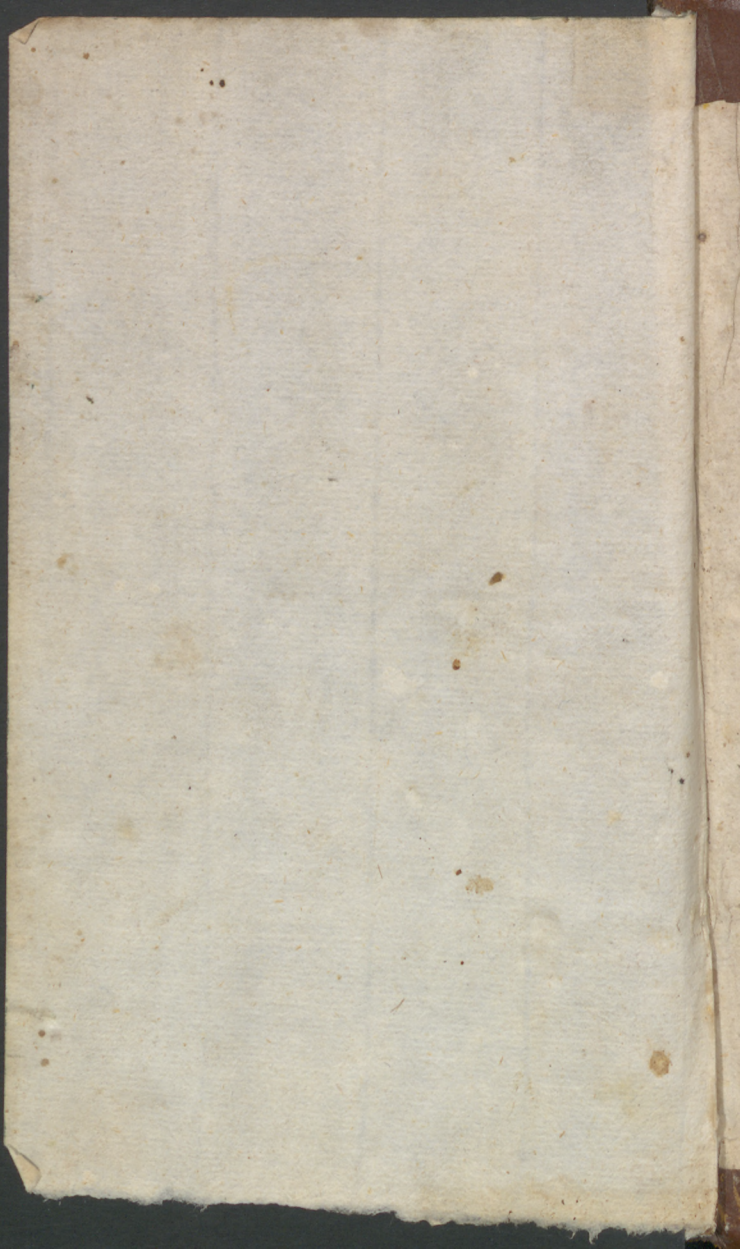
ri
li

BIBLIOTEKA
WARMIŃSKIEGO SEMINARIUM DUCHOWNEGO
„HOSIANUM”
w Olsztynie

db 312

O-1/51

